

ปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการในการพัฒนาความรู้ทางการบัญชีของพนักงานบัญชี
สหกรณ์ในจังหวัดอุทัยธานี

FACTORS AFFECTING NEED OF KNOWLEDGE DEVELOPMENT IN
ACCOUNTING FOR THE ACCOUNTANTS COOPERATIVES IN
CHANGWAT UNTHAITANEE

รัตนา บุญชัย

RATTANA BUNCHAI

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

บัญชีมหาบัณฑิต

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีปทุม

พ.ศ. 2553

**FACTORS AFFECTING NEED OF KNOWLEDGE DEVELOPMENT IN
ACCOUNTING FOR THE ACCOUNTANTS COOPERATIVES IN
CHANGWAT UNTHAITANEE**

RATTANA BUNCHAI

**INDEPENDENT STUDENT SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF
THE REQUIREMENTS
FOR THE MASTER DEGREE OF ACCOUNTING
GRADUATE SCHOOL SRIPATUM UNIVERSITY**

2010

หัวข้อการค้นคว้าอิสระเรื่อง

ปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการในการพัฒนาความรู้
ทางการบัญชีของพนักงานบัญชีสหกรณ์ในจังหวัด
อุทัยธานี

Factors Affecting Need of Knowledge Development
in Accounting for The Accountants Cooperatives in
Changwat Unthaitanee

นักศึกษา

นางสาวรัตนา บุญชัย

หลักสูตร

บัญชีมหาบัณฑิต

อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

ดร. จูฑาภรณ์ สีนจรรยาศักดิ์

คณะกรรมการสอบการค้นคว้าอิสระ

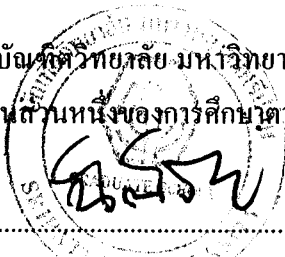
ประธานกรรมการ

(ดร. จูฑาภรณ์ สีนจรรยาศักดิ์)

กรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษาค้นคว้าอิสระ

(ดร. จูฑาภรณ์ สีนจรรยาศักดิ์)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตบางเขน อนุมัติให้นับการค้นคว้าอิสระ
ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรบัญชีมหาบัณฑิต

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ดร. นิตินัย ตันพานิช)

๓ ๐ ๒๕.๕ 2553

วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. ....

การค้นคว้าอิสระ	ปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการในการพัฒนาความรู้ ทางการบัญชีของพนักงานบัญชีสหกรณ์ ในจังหวัดอุทัยธานี
นักศึกษา	นางสาวรัตนา บุญชัย
อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ	ดร. ฐิตาภรณ์ สินจรูญศักดิ์
หลักสูตร	บัญชีมหาบัณฑิต
คณะ	บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีปทุม
พ.ศ.	2553

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการพัฒนาความรู้ทางการบัญชี ปัญหา และอุปสรรคในการพัฒนาความรู้ทางด้านบัญชีของพนักงานบัญชีสหกรณ์ในจังหวัดอุทัยธานี

โดยรวบรวมข้อมูลจากพนักงานบัญชีสหกรณ์ในจังหวัดอุทัยธานี จำนวน 53 ราย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการศึกษาคือแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติ t-test การวิเคราะห์ความแปรปรวนจำแนกทางเดียว (one-way ANOVA) นอกจากนี้ยังรวบรวมข้อมูลจากหนังสือ วารสารที่เกี่ยวข้อง สามารถสรุปผลการศึกษาได้ดังนี้

ผู้ตอบแบบสอบถาม ร้อยละ 86.8 เป็นเพศหญิง ทั้งนี้ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่คือ ร้อยละ 56.6 มีอายุระหว่าง 25-34 ปี และร้อยละ 66.0 มีการศึกษาระดับปริญญาตรี โดยมีประสบการณ์ในการทำบัญชีต่ำกว่า 5 ปี ร้อยละ 56.6 ประเภทของสหกรณ์ส่วนใหญ่เป็นสหกรณ์การเกษตร ร้อยละ 69.8

โดยภาพรวมแล้ว พนักงานบัญชีสหกรณ์ในจังหวัดอุทัยธานี ส่วนใหญ่คิดว่าเรื่องการจัดทำงบการเงินจำเป็นต่อการทำงานมากที่สุด และต้องการพัฒนาความรู้เรื่องการจัดทำงบการเงินมากที่สุด สำหรับวิธีการที่พนักงานบัญชีสหกรณ์สนใจที่จะพัฒนาความรู้ทางการบัญชีคือ การเข้ารับการอบรม สัมมนา ส่วนสาเหตุที่ต้องการพัฒนาความรู้ทางการบัญชีมากที่สุดคือ เพื่อนำไปประยุกต์ใช้กับงานที่ทำ ส่วนปัญหาในการพัฒนาความรู้ทางการบัญชีของพนักงานบัญชีสหกรณ์นั้น พบว่าปัจจุบันพนักงานบัญชีไม่ได้เข้ารับการอบรม สัมมนา และศึกษาต่อเท่าที่ควร ทั้งนี้เนื่องจากปัญหาในเรื่องของความพร้อมในเรื่องเวลา

ผลการศึกษาค้นคว้าทดสอบปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการพัฒนาความรู้ทางการบัญชี พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ และประเภทของสหกรณ์ที่แตกต่างกันส่งผลต่อความต้องการในการพัฒนาความรู้ทางการบัญชีของพนักงานบัญชีสหกรณ์ในจังหวัดอุทัยธานี ไม่แตกต่างกัน ส่วนปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำบัญชีที่แตกต่างกันส่งผลต่อความต้องการในการพัฒนาความรู้ทางการบัญชีของพนักงานบัญชีสหกรณ์ในจังหวัดอุทัยธานี แตกต่างกัน โดยระดับการศึกษาที่แตกต่างกันส่งผลต่อความต้องการในการพัฒนาความรู้ทางการบัญชีของพนักงานบัญชีสหกรณ์ในจังหวัดอุทัยธานีแตกต่างกัน ในด้านความรู้ทางการบัญชีที่จำเป็นต่อการทำงาน พนักงานบัญชีสหกรณ์ที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา / ปวช. หรือเทียบเท่ามีความต้องการแตกต่างกับ พนักงานบัญชีสหกรณ์ที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี และพนักงานบัญชีสหกรณ์ที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีมีความต้องการแตกต่างกับ พนักงานบัญชีสหกรณ์ที่มีการศึกษาระดับปริญญาโท ด้านความรู้ทางการบัญชีที่ต้องการพัฒนา พนักงานบัญชีสหกรณ์ที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีมีความต้องการแตกต่างกับ พนักงานบัญชีสหกรณ์ที่มีการศึกษาระดับปริญญาโท ส่วนด้านวิธีในการพัฒนาความรู้ และด้านสาเหตุของการพัฒนาความรู้ ไม่แตกต่างกัน ส่วนประสบการณ์ในการทำบัญชีที่แตกต่างกันส่งผลต่อความต้องการในการพัฒนาความรู้ทางการบัญชีของพนักงานบัญชีสหกรณ์ในจังหวัดอุทัยธานีแตกต่างกัน ในด้านความรู้ทางการบัญชีที่ต้องการพัฒนาพนักงานบัญชีสหกรณ์ที่มีประสบการณ์ในการทำบัญชีต่ำกว่า 5 ปีมีความต้องการแตกต่างกับ พนักงานบัญชีสหกรณ์ที่มีประสบการณ์ในการทำบัญชี 11-15 ปี และพนักงานบัญชีสหกรณ์ที่มีประสบการณ์ในการทำบัญชี 5-10 ปี มีความต้องการแตกต่างกับ พนักงานบัญชีสหกรณ์ที่มีประสบการณ์ในการทำบัญชี 11-15 ปี ส่วนด้านความรู้ทางการบัญชีที่จำเป็นต่อการทำงาน ด้านวิธีในการพัฒนาความรู้ และด้านสาเหตุของการพัฒนาความรู้ไม่แตกต่างกัน

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความอนุเคราะห์ของผู้ที่เกี่ยวข้องหลายท่าน ซึ่งได้ให้ความช่วยเหลือด้วยดีตลอดมา ขอขอบพระคุณดร. จูฑาภรณ์ สินจรูญศักดิ์ อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระที่ให้ความอนุเคราะห์คำปรึกษา คำแนะนำ ตลอดจนการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ทำให้การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้สำเร็จและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ขอขอบพระคุณบรรพบุรุษ คุณพ่อ คุณแม่ ที่ได้อบรมสั่งสอนให้ผู้ศึกษามีความขยันอดทนและเสียสละ ขอขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ทั้งในอดีตและปัจจุบัน ขอขอบคุณพี่น้องครอบครัวบุญชัย ที่ได้ให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลและเป็นกำลังใจมาโดยตลอด

ผู้ศึกษาหวังเป็นอย่างยิ่งว่าการค้นคว้าอิสระฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจบ้างไม่มากนักน้อย อนึ่ง หากมีข้อบกพร่องประการใด ผู้ศึกษาขออภัยและขอน้อมรับไว้เพียงผู้เดียว

รัตนา บุญชัย

เมษายน 2553

สารบัญ

บทคัดย่อภาษาไทย.....	I
กิตติกรรมประกาศ.....	III
สารบัญ.....	IV
สารบัญตาราง.....	VI
สารบัญภาพ.....	VIII
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	2
กรอบแนวคิด.....	2
สมมุติฐาน.....	3
ขอบเขตการวิจัย.....	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	3
นิยามศัพท์ที่ใช้ในการศึกษา.....	4
2 แนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	5
แนวคิดและทฤษฎี.....	5
บทความและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	21
3 วิธีการดำเนินการวิจัย.....	25
รูปแบบการวิจัย.....	25
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	26
ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย.....	26
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	27
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	29
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	29
4 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	31

บทที่	หน้า
5 สรุปผลการศึกษา อภิปรายและข้อเสนอแนะ	48
สรุปผลการศึกษา	48
อภิปรายผล	50
ข้อเสนอแนะ	51
ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป	52
บรรณานุกรม	53
ภาคผนวก	55
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ	56
ภาคผนวก ข แบบสอบถาม	58
ภาคผนวก ค ผลการทดสอบแบบสอบถาม	63
ประวัติผู้วิจัย	65

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 แสดงจำนวนและร้อยละของพนักงานบัญชีสหกรณ์จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล..	31
2 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความต้องการในการพัฒนาความรู้ทางการบัญชีของพนักงานบัญชีสหกรณ์จำแนกตามความจำเป็นต่อการทำงาน.....	33
3 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความต้องการในการพัฒนาความรู้ทางการบัญชีของพนักงานบัญชีสหกรณ์จำแนกตามความต้องการพัฒนา	34
4 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความต้องการในการพัฒนาความรู้ทางการบัญชีของพนักงานบัญชีสหกรณ์จำแนกตามวิธีการในการพัฒนา.....	34
5 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความต้องการในการพัฒนาความรู้ทางการบัญชีของพนักงานบัญชีสหกรณ์จำแนกตามสาเหตุในการพัฒนา.....	35
6 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหา อุปสรรคในการพัฒนาความรู้ทางการบัญชีของพนักงานบัญชีสหกรณ์จำแนกตามปัญหาในการอบรม.....	36
7 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหา อุปสรรคในการพัฒนาความรู้ทางการบัญชีของพนักงานบัญชีสหกรณ์จำแนกตามวิธีในการอบรม.....	36
8 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหา อุปสรรคในการพัฒนาความรู้ทางการบัญชีของพนักงานบัญชีสหกรณ์จำแนกตามการค้นคว้าและติดตามข่าวสารทางการบัญชี.....	37
9 ผลการเปรียบเทียบความต้องการในการพัฒนาความรู้ทางการบัญชีของพนักงานบัญชีสหกรณ์ในจังหวัดอุทัยธานีจำแนกตามเพศ	38
10 ผลการเปรียบเทียบความต้องการในการพัฒนาความรู้ทางการบัญชีของพนักงานบัญชีสหกรณ์ในจังหวัดอุทัยธานีจำแนกตามอายุ	39
11 ผลการเปรียบเทียบความต้องการในการพัฒนาความรู้ทางการบัญชีของพนักงานบัญชีสหกรณ์ในจังหวัดอุทัยธานีจำแนกตามระดับการศึกษา.....	40
12 ผลการเปรียบเทียบความต้องการในการพัฒนาความรู้ทางการบัญชีของพนักงานบัญชีสหกรณ์ในจังหวัดอุทัยธานีในด้านความรู้ทางการบัญชีที่จำเป็นต่อการทำงานจำแนกตามระดับการศึกษาโดยวิธีการทดสอบของเซฟเฟ.....	41
13 ผลการเปรียบเทียบความต้องการในการพัฒนาความรู้ทางการบัญชีของพนักงานบัญชีสหกรณ์ในจังหวัดอุทัยธานี ในด้านความรู้ทางการบัญชีที่ต้องการพัฒนาจำแนกตามระดับการศึกษาโดยวิธีการทดสอบของเซฟเฟ.....	42

ตารางที่	หน้า
14 ผลการเปรียบเทียบความต้องการในการพัฒนาความรู้ทางการบัญชีของพนักงานบัญชีสหกรณ์ในจังหวัดอุทัยธานีในภาพรวม จำแนกตามระดับการศึกษาโดยวิธีการทดสอบของเซฟเฟ	43
15 ผลการเปรียบเทียบความต้องการในการพัฒนาความรู้ทางการบัญชีของพนักงานบัญชีสหกรณ์ในจังหวัดอุทัยธานีจำแนกตามประสบการณ์ในการทำบัญชี	43
16 ผลการเปรียบเทียบความต้องการในการพัฒนาความรู้ทางการบัญชีของพนักงานบัญชีสหกรณ์ในจังหวัดอุทัยธานีในด้านความรู้ทางการบัญชีที่ต้องการพัฒนา จำแนกตามประสบการณ์ในการทำบัญชี โดยวิธีการทดสอบของเซฟเฟ	45
17 ผลการเปรียบเทียบความต้องการในการพัฒนาความรู้ทางการบัญชีของพนักงานบัญชีสหกรณ์ในจังหวัดอุทัยธานีในภาพรวม จำแนกตามประสบการณ์ในการทำบัญชี โดยวิธีการทดสอบของเซฟเฟ	45
18 ผลการเปรียบเทียบความต้องการในการพัฒนาความรู้ทางการบัญชีของพนักงานบัญชีสหกรณ์ในจังหวัดอุทัยธานีจำแนกตามประเภทของสหกรณ์	46

สารบัญภาพ

ภาพประกอบที่	หน้า
1 แสดงลำดับความต้องการของมาสโลว์.....	8
2 แสดงลำดับความต้องการของแอลเคอร์เฟอร์.....	9

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันการทำธุรกิจมีการแข่งขันกันสูง เนื่องจากสภาพแวดล้อมเปลี่ยนแปลงไปทั้งในด้านเศรษฐกิจ การเงิน การเชื่อมโยงข่าวสารที่รวดเร็ว สหกรณ์เป็นเครื่องมือที่ใช้แก้ไขปัญหาในทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศอีกหนทางหนึ่ง ซึ่งกิจกรรมของสหกรณ์เป็นการรวบรวมแนวทางแก้ปัญหา ทั้งทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง ในระบอบประชาธิปไตยไว้ในองค์กรเดียวกัน สหกรณ์เป็นการรวมตัวเพื่อการดำเนินธุรกิจในลักษณะเป็นการถาวร และมีการจัดระเบียบเพื่อให้มีการดำเนินการไปตามบรรทัดฐานและหลักการ เป็นการรวมตัวกันเพื่อต่อสู้กับบุคคลภายนอกที่เอารัดเอาเปรียบ เป็นการรวมตัวกันเพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพื่อให้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น และจดทะเบียนเป็นนิติบุคคลต่อนายทะเบียนสหกรณ์ตามกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้สมาชิกดำเนินกิจการร่วมกันและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน สหกรณ์เป็นองค์กรนิติบุคคลดำเนินธุรกิจรูปแบบหนึ่งซึ่งจัดตั้งขึ้นในหมู่ผู้มีอาชีพทางเกษตรกรรมด้วยกันลักษณะการดำเนินงานจะแตกต่างกันไปตามสภาพท้องที่และลักษณะของการประกอบอาชีพ สหกรณ์เกิดจากการรวมตัวของสมาชิกด้วยความสมัครใจมีวัตถุประสงค์หลักในการให้บริการแก่สมาชิกโดยไม่แสวงหาผลกำไร มีความมุ่งหวังที่จะสร้างความกินดีอยู่ดีให้แก่สมาชิก โดยอาศัยหลักการช่วยเหลือตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การดำเนินงานต่าง ๆ ของสหกรณ์มุ่งให้สมาชิกได้ใช้ประโยชน์จากกิจกรรมต่าง ๆ ในสหกรณ์ของตนให้มากที่สุดอันจะทำให้เกิดประโยชน์แก่สมาชิกทั้งทางเศรษฐกิจและทางสังคม เพื่อแก้ไขความเดือดร้อนในการประกอบอาชีพของสมาชิกและช่วยยกฐานะความเป็นอยู่ของสมาชิกให้ดีขึ้น และสหกรณ์มีหน้าที่ในการจัดทำบัญชี และเพื่อให้การจัดทำบัญชีและงบการเงินของสหกรณ์เป็นไปอย่างมีมาตรฐานตามหลักการบัญชีที่รับรองโดยทั่วไป และปฏิบัติในแนวทางเดียวกันจึงมีการกำหนดระเบียบว่าด้วยการบัญชีของสหกรณ์ พ.ศ. 2542 ซึ่งสหกรณ์ต้องจัดทำบัญชีตามแบบและรายการให้ถูกต้องตามความจริง รวมถึงต้องจัดทำงบการเงินและให้ผู้สอบบัญชีตรวจสอบภายในหนึ่งร้อยห้าสิบวันนับแต่วันสิ้นปีทางบัญชี และเก็บรักษาบัญชีเอกสารประกอบการลงบัญชีไว้ที่สำนักงานสหกรณ์ ซึ่งในปัจจุบันนี้ความรู้ทางการบัญชีที่ได้มีการเปลี่ยนแปลงไป ย่อมส่งผลกระทบต่อพนักงานบัญชีสหกรณ์ทั่วทั้งประเทศรวมทั้ง

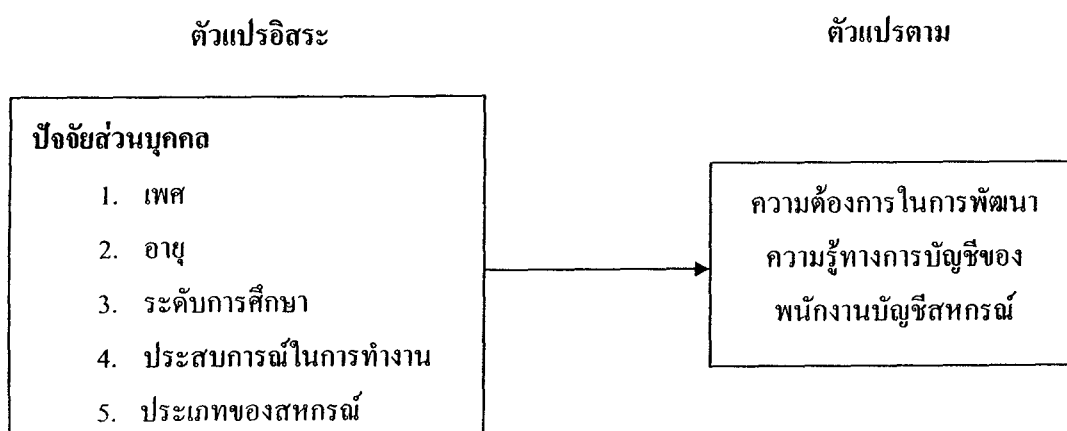
พนักงานบัญชีสหกรณ์ในจังหวัดอุทัยธานีด้วย ซึ่งมีสหกรณ์ที่จดทะเบียนเป็นนิติบุคคลต่อ นายทะเบียนสหกรณ์ตามพระราชบัญญัติเป็นจำนวนมาก

ในการตรวจสอบบัญชีที่ผ่านมา สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ต้องประสบปัญหา ในด้านการตรวจสอบบัญชีของสหกรณ์ที่มีหน้าที่ในการจัดทำบัญชี รวมถึงต้องจัดทำงบการเงินให้ ผู้สอบบัญชีตรวจสอบภายในหนึ่งร้อยห้าสิบวันนับแต่วันสิ้นปีทางบัญชี ไม่ทันภายในเวลา ที่กฎหมายกำหนด และบางสหกรณ์ไม่สามารถจัดทำบัญชีและงบการเงินด้วยตนเองได้ เนื่องจาก มาจากพนักงานบัญชีของสหกรณ์อาจขาดความรู้ความเข้าใจทางการบัญชี ซึ่งพนักงานบัญชี ของสหกรณ์ควรที่จะต้องพัฒนาตนเองให้มีความรู้ความสามารถเพื่อให้คำปรึกษาและให้ข้อมูลทาง การเงินได้อย่างถูกต้อง ฉะนั้นผู้ศึกษาจึงสนใจที่จะศึกษาการพัฒนาความรู้ทางการบัญชีของ พนักงานบัญชีสหกรณ์ในจังหวัดอุทัยธานี เพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้นและเป็นแนวทางให้หน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องนำไปใช้ในการพัฒนาวิชาชีพบัญชีต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการพัฒนาความรู้ทางการบัญชีของพนักงานบัญชี สหกรณ์ในจังหวัดอุทัยธานี
2. เพื่อศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาความรู้ทางด้านบัญชีของพนักงานบัญชี สหกรณ์ในจังหวัดอุทัยธานี

กรอบแนวคิด

สมมุติฐาน

1. เพศที่แตกต่างกันส่งผลต่อความต้องการในการพัฒนาความรู้ทางการบัญชีของพนักงานบัญชีสหกรณ์ในจังหวัดอุทัยธานีแตกต่างกัน
2. อายุที่แตกต่างกันส่งผลต่อความต้องการในการพัฒนาความรู้ทางการบัญชีของพนักงานบัญชีสหกรณ์ในจังหวัดอุทัยธานีแตกต่างกัน
3. ระดับการศึกษาที่แตกต่างกันส่งผลต่อความต้องการในการพัฒนาความรู้ทางการบัญชีของพนักงานบัญชีสหกรณ์ในจังหวัดอุทัยธานีแตกต่างกัน
4. ประสบการณ์ในการทำงานที่แตกต่างกันส่งผลต่อความต้องการในการพัฒนาความรู้ทางการบัญชีของพนักงานบัญชีสหกรณ์ในจังหวัดอุทัยธานีแตกต่างกัน
5. ประเภทของสหกรณ์ที่แตกต่างกันส่งผลต่อความต้องการในการพัฒนาความรู้ทางการบัญชีของพนักงานบัญชีสหกรณ์ในจังหวัดอุทัยธานีแตกต่างกัน

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาความต้องการในการพัฒนาความรู้ทางการบัญชีของพนักงานบัญชีสหกรณ์ในจังหวัดอุทัยธานี ดังนี้

1. ศึกษาความต้องการในการพัฒนาความรู้ทางการบัญชีของพนักงานบัญชีสหกรณ์
2. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ กับความต้องการในการพัฒนาความรู้ทางการบัญชีของพนักงานบัญชีสหกรณ์ในจังหวัดอุทัยธานี
3. กลุ่มประชากรที่ศึกษา คือ ศึกษาโดยใช้ประชากรกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด เนื่องจากกลุ่มของประชากรมีจำนวนไม่มาก ได้แก่ พนักงานบัญชีของสหกรณ์ในจังหวัดอุทัยธานี

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อให้ทราบถึงความต้องการในการพัฒนาวิชาชีพการบัญชีของพนักงานบัญชีสหกรณ์ในจังหวัดอุทัยธานี
2. เพื่อให้ทราบถึงปัญหา อุปสรรค และเป็นแนวทางในการแก้ไขพร้อมทั้งส่งเสริมและพัฒนาความรู้แก่พนักงานบัญชีสหกรณ์ในจังหวัดอุทัยธานีอย่างถูกต้อง
3. เพื่อเป็นการพัฒนาคุณภาพของพนักงานบัญชีสหกรณ์ในจังหวัดอุทัยธานี

นียมศัพท์ที่ใช้ในการศึกษา

1. ความต้องการในการพัฒนา หมายถึง ความต้องการภายในเพื่อพัฒนาส่วนบุคคล ความต้องการของบุคคลที่จะเจริญเติบโตพัฒนา และใช้ความสามารถของพวกเขาอย่างเต็มที่ ด้วยการแสวงหาโอกาสและการเอาชนะความท้าทายใหม่ๆ
2. ความรู้ทางการบัญชี หมายถึง ความสามารถในการเข้าใจในเรื่องต่างๆ ต่อไปนี้
  - 2.1 บัญชีภาษีอากร
  - 2.2 มาตรฐานการบัญชี
  - 2.3 มาตรฐานการสอบบัญชี
  - 2.4 การควบคุมภายใน
  - 2.5 เทคโนโลยีสารสนเทศรวมถึง โปรแกรมสำเร็จรูปทางการบัญชี
  - 2.6 การบริหารต้นทุน
  - 2.7 การจัดทำงบการเงิน
3. สหกรณ์ หมายถึง คณะบุคคลซึ่งร่วมกันดำเนินกิจการเพื่อประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสังคม โดยช่วยตัวเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และเป็นองค์การอิสระของบุคคลซึ่งร่วมกันด้วยความสมัครใจ เพื่อสนองความต้องการและจุดมุ่งหมายร่วมกันทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม โดยการดำเนินวิสาหกิจที่เป็นเจ้าของร่วมกัน และควบคุมตามแนวทางประชาธิปไตย

บทที่ 2

แนวคิดทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการ ในพัฒนาความรู้ทางการบัญชีของพนักงานบัญชี สหกรณ์ในจังหวัดอุทัยธานี ได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. แนวคิดและทฤษฎี
  - 1.1 แนวคิดเกี่ยวกับปัจจัย
  - 1.2 ทฤษฎีความต้องการ
  - 1.3 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสหกรณ์
  - 1.4 แนวคิดเกี่ยวกับระบบบัญชีและการจัดทำบัญชี
2. บทความและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดและทฤษฎี

1.1 แนวคิดเกี่ยวกับปัจจัย

ฉัตรชัย พงษ์ประยูร (2529 : 79-80) ได้ให้ความหมายของปัจจัยด้านพฤติกรรม (behavioral environment) คือ ระบบการเรียนรู้ด้วยรสทั้งห้า ประกอบด้วย รูป รส กลิ่น เสียง และสัมผัส เป็นการปรับตัวเข้ากับสภาพความเป็นอยู่และสภาพแวดล้อมที่สำคัญคือ เป็นเรื่องของแต่ละคน (individuality) เมื่อแต่ละคนได้รับการกระตุ้นเขาจะแสดงพฤติกรรมออกมา แตกต่างกันไปตามระดับเพศ อายุ การศึกษา อาชีพ สุขภาพ ประสบการณ์ และระดับความหวังในชีวิตของแต่ละคน ปัจจัยด้านพฤติกรรมนี้มีความสัมพันธ์อย่างมากต่อความพึงพอใจของแต่ละคน

ดิเรก ฤกษ์หรั่ง (2527 : 14-15) ได้กล่าวถึง ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยอมรับว่าเป็นกระบวนการทางจิตใจของบุคคลแต่ละคนที่เริ่มต้นตั้งแต่การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับนวัตกรรม ไปจนถึงการยอมรับนวัตกรรมนั้นอย่างเปิดเผย และได้กล่าวถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการยอมรับนวัตกรรมว่ามีอยู่ 5 ประการ คือ

1. สภาพทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม รวมทั้งสภาพทางภูมิศาสตร์
2. สมรรถภาพในการดำเนินงานของสถาบันที่เกี่ยวข้อง
3. บุคคลเป้าหมายหรือผู้รับการเปลี่ยนแปลง
4. ลักษณะของนวัตกรรม
5. ผู้นำการเปลี่ยนแปลง

สมยศ นาวิการ (2520 : 177-178) ได้กล่าวถึงสาเหตุที่สร้างพลังแรงจูงใจในการทำงาน สองลักษณะได้แก่ ทฤษฎีปัจจัยจูงใจและปัจจัยค้ำจุน

ปัจจัยจูงใจ (motivation) เป็นปัจจัยที่ทำให้บุคคลเกิดความพึงพอใจในการทำงาน เกิดความชอบและรักงาน ปัจจัยนี้เกี่ยวข้องกับงานโดยตรง เป็นตัวการสร้างความพึงพอใจให้บุคคล ในองค์การปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งมีอยู่ 5 ประการ คือ

1. ความสำเร็จในการทำงานของบุคคล (achievement) หมายถึง การที่บุคคลสามารถทำงานได้เสร็จสิ้นและประสบความสำเร็จอย่างดี ความสามารถในการแก้ปัญหาต่าง ๆ การรู้จักการป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้น เมื่อผลงานสำเร็จจะเกิดความรู้สึกพอใจและปราบปลื้มในผลสำเร็จในงานนั้นอย่างยิ่ง

2. การได้รับการยอมรับนับถือ (recognition) หมายถึง การได้รับการยอมรับนับถือจากผู้บังคับบัญชา จากเพื่อน จากผู้มาขอรับคำปรึกษา หรือจากบุคคลในหน่วยงาน การยอมรับอาจอยู่ในรูปของการยกย่องชมเชย แสดงความยินดี การให้กำลังใจ หรือการแสดงออกอื่นใดที่ส่งให้เห็นถึงความยอมรับในความสามารถ เมื่อได้ทำงานอย่างใดอย่างหนึ่งเป็นผลสำเร็จ

3. ลักษณะของงานที่ปฏิบัติ (the work itself) หมายถึง งานที่น่าสนใจ งานที่ต้องอาศัยความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ทำทนายให้ต้องลงมือทำ หรือเป็นงานที่มีลักษณะทำได้ตั้งแต่ต้นจนจบเพียงคนเดียว

4. ความรับผิดชอบ (responsibility) หมายถึง ความพึงพอใจที่เกิดขึ้นจากการได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบงานใหญ่ ๆ และมีอำนาจในการรับผิดชอบอย่างเต็มที่ไม่มีใครตรวจสอบหรือควบคุมอย่างใกล้ชิด

5. ความก้าวหน้า (advancement) หมายถึง ได้รับการเลื่อนตำแหน่งให้สูงขึ้นของบุคคลในองค์การ การมีโอกาสได้ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม หรือได้รับการฝึกฝนอบรม

ปัจจัยค้ำจุน (hygiene factor) หมายถึง ปัจจัยที่เป็นข้อกำหนดเบื้องต้นที่จะนำไปสู่คนไม่พอใจในงานที่ทำหากว่าสิ่งเหล่านี้ไม่มีอยู่ในการทำงานแล้วสิ่งเหล่านี้ไม่ใช่สิ่งจูงใจให้คนทำงานเพิ่มขึ้นปัจจัยเหล่านี้คือ

1. นโยบายการบริหาร (company policy and administration) หมายถึง การจัดการและการบริหารงานขององค์การ การติดต่อสื่อสารภายในองค์การ

2. การบังคับบัญชา (authorize) หมายถึง การมอบหมายภารกิจหน้าที่การทำงานแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาด้วยความเหมาะสม

3. ความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา ผู้ใต้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงาน (inter personal relations with superior peers) หมายถึง การติดต่อไม่ว่าจะเป็นกิริยาหรือวาจาที่แสดงถึงความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน สามารถทำงานร่วมกันมีความเข้าใจซึ่งกันและกันดี

4. เงินเดือน (salary) เงินเดือน และการเลื่อนขั้นเงินเดือนในหน่วยงานนั้นเป็นที่พอใจของบุคลากรที่ทำงาน

5. สภาพการทำงาน (working conditions) ได้แก่ สภาพทางกายภาพของงาน เช่น แสงเสียง อากาศ ชั่วโมงการทำงาน รวมทั้งลักษณะสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ เช่น อุปกรณ์หรือเครื่องมือต่าง ๆ

ปัจจัยข้างต้นไม่ใช่เป็นสิ่งที่จูงใจที่ทำให้ผลผลิตมากขึ้น แต่จะเป็นข้อกำหนดเบื้องต้นเพื่อป้องกันไม่ให้คนไม่พอใจในงานที่ทำอยู่ ถ้ามีปัจจัยข้างต้นก็ไม่ได้หมายความว่าคนจะมีความพึงพอใจในงานที่ทำ ปัจจัยข้างต้นเป็นเพียงข้อกำหนดเบื้องต้นเพื่อป้องกันไม่ให้คนไม่พอใจในการทำงาน ส่วนปัจจัยจูงใจเป็นปัจจัยกระตุ้นหรือจูงใจคนให้เกิดความพึงพอใจในงานที่ทำเท่านั้น ดังนั้น ความพึงพอใจในงานที่จะเป็นสิ่งที่จูงใจในการปฏิบัติงาน

1.2 ทฤษฎีความต้องการ

สมยศ นาวิการ (2540 : 297-310) ได้เรียบเรียงทฤษฎีความต้องการไว้ในหนังสือการบริการและพฤติกรรมองค์กร ดังนี้

1. ทฤษฎีความต้องการของมาสโลว์ ซึ่งจากภาพที่ 1 สามารถลำดับความต้องการดังนี้

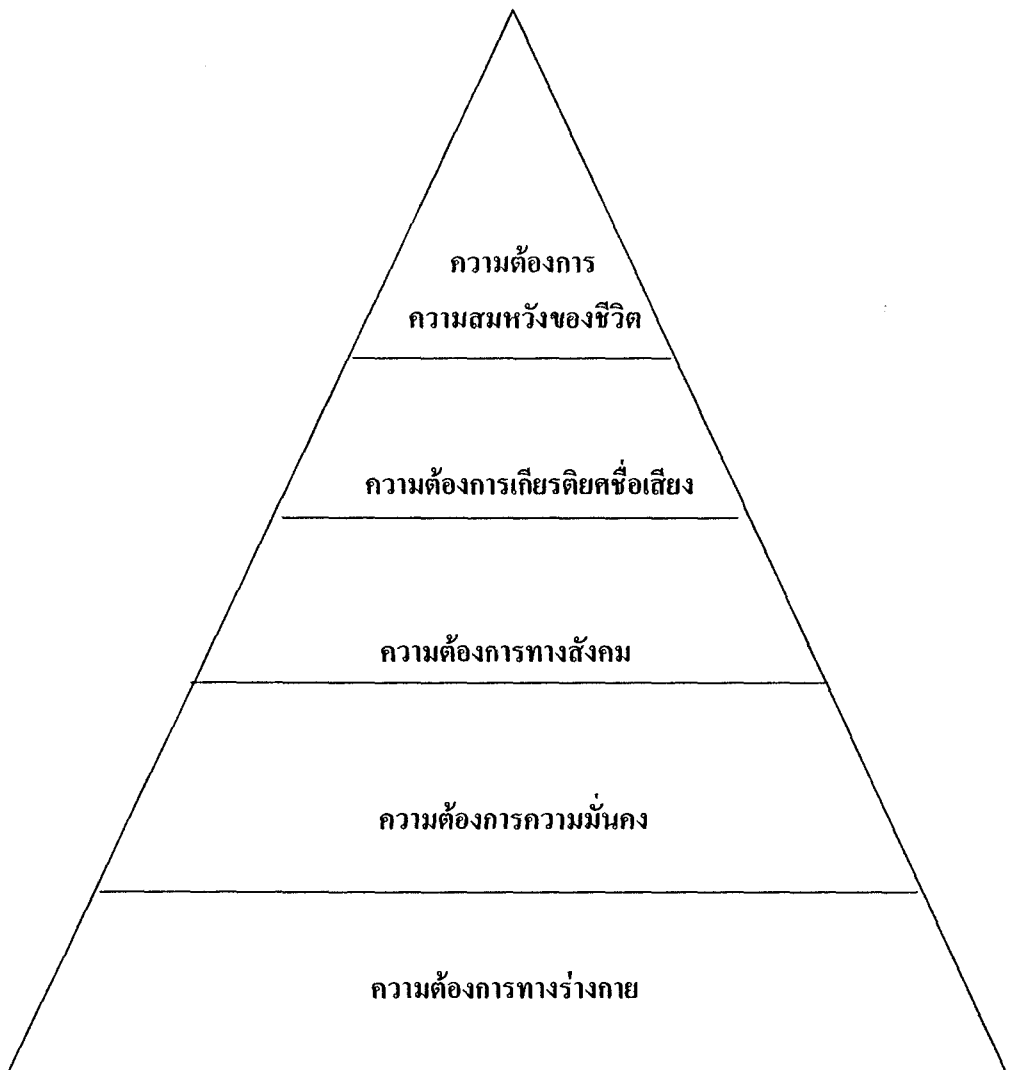
ความต้องการทางด้านร่างกาย (Physiological Needs) เป็นความต้องการที่อยู่ลำดับต่ำสุดความต้องการเหล่านี้ หมายถึง แรงผลักดันชีววิทยาพื้นฐาน เช่น ความต้องการอาหาร อากาศ น้ำ และที่อยู่อาศัย

ความต้องการความปลอดภัย (Safety Needs) เป็นความต้องการลำดับที่สองของมาสโลว์ ซึ่งหมายถึงความต้องการสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยที่ปราศจากอันตรายทางร่างกายและจิตใจ

ความต้องการทางสังคม (Social Needs) เป็นความต้องการลำดับที่สาม ความต้องการด้านนี้หมายถึง ความต้องการที่จะเกี่ยวพัน การมีเพื่อนและการถูกยอมรับโดยบุคคลอื่นเพื่อตอบสนองความต้องการทางสังคม

ความต้องการเกียรติยศชื่อเสียง (Esteem Needs) เป็นความต้องการลำดับที่สี่ซึ่งหมายถึงความต้องการของบุคคลที่จะสร้างการเคารพตนเองและการชมเชยจากบุคคลอื่น ความต้องการชื่อเสียงและการยกย่องจากบุคคลอื่น

ความต้องการสมหวังของชีวิต (Self-Actualization Needs) ความต้องการความสมหวังของชีวิตคือความต้องการระดับสูงสุดเป็นความต้องการที่จะบรรลุความสมหวังของตนเองด้วยการใช้ความสามารถ ทักษะ และศักยภาพอย่างเต็มที่ บุคคลที่ถูกจูงใจด้วยความต้องการความสมหวังของชีวิตจะแสวงหางานที่ท้าทายความสามารถของพวกเขา

ภาพประกอบที่ 1 แสดงลำดับความต้องการของมาสโลว์

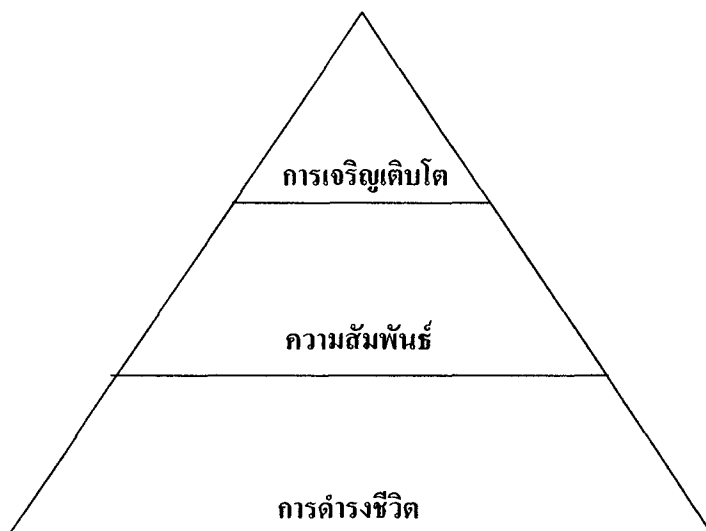
มาสโลว์ อธิบายว่าความต้องการของมนุษย์จะต้องได้รับการตอบสนองขั้นพื้นฐาน ก่อนที่ความต้องการในลำดับถัดไปจะเกิดขึ้น ดังนั้น ผู้บริหารที่จะใช้ทฤษฎีนี้ไปจูงใจพนักงาน จึงต้องทราบก่อนว่าพนักงานแต่ละคนมีความต้องการอยู่ในลำดับขั้นใดเพื่อจะจูงใจโดยการตอบสนองความต้องการในลำดับนั้นหรือในลำดับที่สูงกว่า

2. ทฤษฎี ERG ของ แอลเดอร์เฟอร์ (Alderfer's ERG Theory) ซึ่งจากภาพที่ 2 สามารถ ลำดับความต้องการดังนี้

2.1 ความต้องการดำรงชีวิตอยู่ (Existence Needs) คือ ความต้องการทางร่างกายและความปลอดภัย ความต้องการเหล่านี้เปรียบเทียบกับความต้องการระดับต่ำที่ได้ถูกกล่าวถึงภายใน ทฤษฎีของมาสโลว์ ความต้องการรายได้ สวัสดิการ และสภาพแวดล้อมการทำงานจะเป็น ความต้องการประเภทนี้

2.2 ความต้องการความสัมพันธ์ (Relatedness Needs) คือ ความต้องการทุกอย่างที่ เกี่ยวพันระหว่างบุคคลภายในสถานที่ทำงาน ความต้องการความสัมพันธ์จะเหมือนกับ ความต้องการทางสังคมของมาสโลว์

2.3 ความต้องการเจริญเติบโต (Growth Needs) คือ ความต้องการภายในเพื่อ การพัฒนาส่วนบุคคล ความต้องการของบุคคลที่จะเจริญเติบโตพัฒนาและใช้ความสามารถของ พวกเขาอย่างเต็มที่ ด้วยการแสวงหาโอกาสและการเอาชนะความท้าทายใหม่ ๆ ความต้องการ เหล่านี้จะถูกตอบสนองด้วยการมีส่วนร่วมของบุคคลภายในสภาพแวดล้อมของงาน ความต้องการ เจริญเติบโตจะตรงกับความต้องการเกียรติยศชื่อเสียงและความต้องการความสมหวังของชีวิตของ มาสโลว์

ภาพประกอบที่ 2 แสดงลำดับความต้องการของแอลเดอร์เฟอร์

จะเห็นได้ว่าทฤษฎีของแอลเคอร์เฟอร์ ก็คือทฤษฎีของมาสโลว์นั่นเอง แตกต่างกัน แต่เพียงว่าแอลเคอร์เฟอร์ไม่ยอมรับเรื่องการตอบสนองความต้องการเป็นลำดับขั้น เขาเสนอว่าการตอบสนองความต้องการทั้งสามอย่างนั้น สามารถที่จะเกิดขึ้นเมื่อไรก็ได้ จะตอบสนองเมื่อไรก็ได้ ไม่จำเป็นต้องตอบสนองตามลำดับขั้น ข้ามไปข้ามมาก็ได้ และนอกจากนั้นความต้องการทั้ง 3 ประเภท อาจเกิดขึ้นพร้อมกันที่เดียวเลยก็ได้

อำนาจ แสงสว่าง (2536 : 82) ทฤษฎีแรงจูงใจของแมคเคิลล์แลนด ได้แบ่งแรงจูงใจตามความต้องการขั้นพื้นฐานของบุคคลเป็น 3 แบบ ดังนี้

1. ความต้องการอำนาจ (The need of power) บุคคลมีความต้องการมีอำนาจอย่างมาก อาศัยการใช้อำนาจสร้างอิทธิพลและควบคุมในการทำงาน กล่าวโดยทั่วไป แต่ละบุคคลแสวงหาความเป็นผู้นำ มีพลังเข้มแข็ง

2. ความต้องการความผูกพัน (The need of affiliation) บุคคลมีความต้องการมีความผูกพันเป็นอย่างมาก ตามปกติความผูกพันเกิดจากความรักทำให้บุคคลมีความสุข และมีความตั้งใจหลีกเลี่ยงการไม่ยอมรับของกลุ่มสังคมที่ทำให้เกิดความเจ็บปวด แต่ละบุคคลชอบที่จะรักษาสัมพันธภาพที่ดีทางสังคม เพื่อทำให้เกิดความรู้สึกยินดี มีความคุ้นเคยกันเข้าใจกัน

3. ความต้องการความสำเร็จ (The need for achievement) บุคคลมีความต้องการมีความสำเร็จ มีความปรารถนาอย่างแรงกล้าที่จะได้รับความสำเร็จ มีความหวาดกลัวอย่างรุนแรงต่อการประสบความล้มเหลว ต้องการการท้าทายในการทำงาน ชอบการทำงานที่มีการเสี่ยงภัย ใช้แนวทางการทำงานที่เคยใช้ได้ผลสำเร็จมาแล้ว

โยธิน ศันสนียุทธ (2530 : 33) ทฤษฎีความต้องการของเมอร์เรย์ ได้ตั้งสมมติฐานเกี่ยวกับความต้องการมากมายหลายชนิดซึ่งมีอิทธิพลต่อทฤษฎีแรงจูงใจ และทฤษฎีบุคลิกภาพที่ได้พัฒนาขึ้นในภายหลังอย่างมาก จำนวนของความต้องการเปลี่ยนไปตามขั้นที่เมอร์เรย์ ได้พัฒนาทฤษฎีของเขา แต่จะไม่ต่ำกว่า 20 ชนิดที่ได้ระบุไว้ เช่น

1. ความต้องการที่จะสัมฤทธิ์
2. ความต้องการการก้าวหน้า
3. ความต้องการการเป็นตัวตนของตัวเอง
4. ความต้องการความสัมพันธ์
5. ความต้องการการแสดงออก
6. ความต้องการการเข้าใจ

ซึ่งในเรื่องทฤษฎีความต้องการนั้นยังมีแนวคิดของนักจิตวิทยาอีกท่านที่น่าสนใจคือ ทฤษฎีของเมอร์เรย์ นักจิตวิทยาท่านนี้เชื่อว่า ความต้องการของมนุษย์แบ่งออกเป็น สองประเภทคือ

ประเภทที่หนึ่ง ความต้องการขั้นปฐมภูมิ หรือความต้องการทางร่างกาย ได้แก่ ความต้องการอาหาร น้ำ ความต้องการทางเพศ ความหิว ความกระหาย ความต้องการการพักผ่อน ความต้องการขับถ่าย

ประเภทที่สอง คือ ความต้องการขั้นทุติยภูมิหรือความต้องการทางจิตใจ ได้แก่ ความต้องการในขั้นนี้จะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อ ร่างกายไม่ได้รับความพึงพอใจ หรือขบวนการของอินทรีย์ ไม่สมดุลกันและมนุษย์จะพัฒนาบุคลิกภาพเพื่อให้สนองความต้องการของตนเองออกมาโดยจะมีลักษณะดังนี้ คือ ความต้องการถ่อมตนเป็นบุคลิกภาพที่ขอมต่อบุคคลอื่น ขอมรับความเจ็บปวด ขอมรับคำตำหนิ ขอมแพ้ ขอมรับการถูกวิพากวิจารณ์เป็นผู้ขอมรับว่าตนเองคือเป็นผู้ที่สามารถขอมรับสภาพและแก้ตัว ปรับตัวใหม่ได้ ความต้องการผลสัมฤทธิ์

1.3 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสหกรณ์

“สหกรณ์” ตรงกับคำในภาษาอังกฤษ คือ “Cooperation” หรือ “Cooperative” ได้บัญญัติขึ้นมาจากคำ 2 คำ คือ “สห” หรือ “Co” แปลว่า รวมกัน และ “กรณ์” หรือ “Operation” แปลว่าการกระทำ เมื่อนำทั้งสองคำมารวมกัน สามารถแปลได้ความหมายว่า การทำงานร่วมกัน หรือการร่วมมือกันทำงาน จากคำที่ตรงกันในภาษาไทยและภาษาอังกฤษทั้งในรูปตามความหมายทั่วไป และในรูปของศัพท์ สหกรณ์ หมายถึง การทำงานร่วมกันด้วยความสมัครใจ โดยยึดหลักเสมอภาค เพื่อจัดการแสวงหาผลประโยชน์ของคนกลาง

การรวมตัวกลุ่มเป็นสหกรณ์นั้น เป็นการรวมตัวเพื่อการดำเนินธุรกิจในลักษณะเป็นการถาวร และมีการจัดระเบียบเพื่อให้มีการดำเนินการไปตามบรรทัดฐานและหลักการ เป็นการรวมตัวกันเพื่อต่อสู้กับบุคคลภายนอกที่เอารัดเอาเปรียบ เป็นการรวมตัวกันเพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพื่อให้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ไม่ใช่เป็นการรวมตัวกันในลักษณะที่ไม่เป็นทางการร่วมมือกันเพื่อช่วยเหลือกันตามสามัญสำนึก หรือการปฏิบัติในช่วงระยะเวลาสั้น ๆ เช่น การทำบุญที่วัด หรือการลงแขกทำนาเกี่ยวข้าว เป็นต้น

สหกรณ์เป็นองค์กรธุรกิจอีกแบบหนึ่ง ซึ่งวิธีการดำเนินธุรกิจแบบสหกรณ์ไม่แตกต่างจากธุรกิจแบบห้างหุ้นส่วน หรือบริษัทมหาชน มีการซื้อขาย นำสินค้ามาจำหน่าย การให้บริการแก่ลูกค้าเหมือนธุรกิจทั่ว ๆ ไป แต่สหกรณ์เกิดจากการร่วมมือกันโดยสมัครใจ โดยยึดหลักการช่วยตัวเอง และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีจุดมุ่งหมายที่ไม่ได้มีแสวงหากำไร แต่เพื่อความกินดีอยู่ดีในกลุ่มสมาชิก สหกรณ์มุ่งจะทำธุรกิจกับสมาชิกเป็นสำคัญเท่านั้น ในการดำเนินงานสมาชิกทุกคนจะมีโอกาสเท่ากันในการออกเสียง คือ ยึดหลักประชาธิปไตยหนึ่งคนต่อหนึ่งเสียง เมื่อมีกำไรสหกรณ์จะแบ่งกำไรหรือเงินเหลือคืนให้แก่สมาชิกตามส่วนธุรกิจที่ทำกับสหกรณ์

สหกรณ์มี 7 ประเภท ประกอบด้วย

1. สหกรณ์การเกษตร
2. สหกรณ์ประมง
3. สหกรณ์นิคม
4. สหกรณ์ร้านค้า
5. สหกรณ์บริการ
6. สหกรณ์ออมทรัพย์
7. สหกรณ์เครดิตยูเนียน

นับแต่สหกรณ์ได้เกิดขึ้นในประเทศไทย ผลการดำเนินงานของสหกรณ์ในธุรกิจต่าง ๆ ได้สร้างความเชื่อถือเป็นที่ไว้วางใจของสมาชิกจนทำให้จำนวนสหกรณ์ จำนวนสมาชิก ปริมาณเงินทุน และผลกำไรของสหกรณ์เพิ่มขึ้นทุกปี การสหกรณ์ในประเทศไทยจึงมีความสำคัญต่อเศรษฐกิจของประเทศโดยเฉพาะต่อประชาชนที่ยากจน สหกรณ์จะเป็นสถาบันทาง เศรษฐกิจและสังคมที่ช่วยแก้ไขปัญหาในการประกอบอาชีพ และช่วยยกระดับความเป็นอยู่ของประชาชนให้ดีขึ้น

สหกรณ์การเกษตร

สหกรณ์การเกษตร คือ สหกรณ์ที่ผู้ประกอบอาชีพทางการเกษตรรวมกันจัดตั้งขึ้น และจดทะเบียนเป็นนิติบุคคลก่อนายทะเบียนสหกรณ์ตามกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้สมาชิกดำเนินกิจการร่วมกันและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพื่อแก้ไขความเดือดร้อนในการประกอบอาชีพของสมาชิก และช่วยยกฐานะความเป็นอยู่ของสมาชิกให้ดีขึ้น

วัตถุประสงค์ของสหกรณ์การเกษตร

1. ให้สินเชื่อเพื่อการเกษตร
2. จัดหาวัสดุการเกษตรและสิ่งของที่จำเป็นมาจำหน่าย
3. จัดหาตลาดจำหน่ายผลิตผลและผลิตภัณฑ์ของสมาชิก
4. รับฝากเงิน
5. จัดบริการและบำรุงที่ดิน
6. ส่งเสริมความรู้ทางการเกษตรแผนใหม่
7. ให้การศึกษาอบรมทางสหกรณ์

สหกรณ์การเกษตรแบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ

1. สหกรณ์ขั้นมัธยมหรือชุมนุมสหกรณ์จังหวัดเป็นสหกรณ์ซึ่งจัดตั้งเป็นสหกรณ์ขั้นปฐมอย่างน้อย 3 สหกรณ์ มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมสนับสนุนกิจการของสหกรณ์ที่เป็นสมาชิกในด้านต่าง ๆ เช่น การเงิน การขาย และการแปรรูป เป็นต้น

2. สหกรณ์ขั้นปฐมหรือสหกรณ์ท้องถิ่น เป็นสหกรณ์ที่มีแผนดำเนินงานคลุมหนึ่งอำเภอ และให้ทำหน้าที่เป็นสหกรณ์เอนกประสงค์

3. สหกรณ์ขั้นยอดหรือชุมนุมสหกรณ์ระดับชาติ เป็นองค์การที่ทำธุรกิจด้านการตลาด การจัดหาสินค้าจากผู้ผลิตและเป็นคลังสินค้าให้แก่สหกรณ์

สหกรณ์นิคม

สหกรณ์นิคม คือ สหกรณ์การเกษตรในรูปแบบหนึ่งที่มีการดำเนินการจัดสรรที่ดินทำกิน ให้ราษฎร การจัดสร้างปัจจัยพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกให้ผู้ที่อยู่อาศัยควบคู่ไปกับการดำเนินการจัดหาสินค้า เชื้อ ปัจจัยการผลิตและสิ่งของที่จำเป็นต่อการแปรรูปการเกษตร การส่งเสริมอาชีพ รวมทั้งกิจการให้บริการสาธารณสุขแก่สมาชิก

วัตถุประสงค์ของสหกรณ์นิคม

1. เพื่อการจัดนิคม คือ การจัดหาที่ดินมาจัดสรรให้แก่ราษฎรประกอบอาชีพทางการเกษตรตลอดจนจัดบริการด้านสาธารณสุขแก่สมาชิก

2. เพื่อการจัดสหกรณ์ คือ การรวบรวมราษฎรที่ได้รับจัดสรรที่ดินจัดตั้งขึ้นเป็นสหกรณ์ สหกรณ์มีขั้นตอนในการดำเนินการดังนี้

1. การจัดหาที่ดิน สหกรณ์นิคมโดยอาศัยพระราชบัญญัติจัดที่ดินเพื่อการครองชีพ พ.ศ. 2511 โดยกรมส่งเสริมสหกรณ์ ขอรับที่ดินรกร้างว่างเปล่าที่คณะกรรมการจัดทำดินแห่งชาติ จำแนกเป็นที่จัดเพื่อการเกษตรนำมาจัดสรรให้ราษฎรเข้าครอบครองที่ป่าประโยชน์และส่งเสริมให้จัดตั้งขึ้นเป็นสหกรณ์ ซึ่งเมื่อสมาชิกได้ปฏิบัติตามข้อบังคับของสหกรณ์แล้วก็จะได้กรรมสิทธิ์ในที่ดินที่ได้รับจัดสรรในที่สุด

2. สหกรณ์การเช่าซื้อที่ดิน โดยอาศัยประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. 2497 และนโยบายของรัฐบาลในเรื่องการจัดหาที่ดินให้ราษฎร กรมส่งเสริมสหกรณ์จึงจัดซื้อที่ดินขององค์การหรือเอกชน นำมาปรับปรุงจัดสรรให้รวบรวมกันจัดตั้งขึ้นเป็นสหกรณ์ ซึ่งเมื่อสมาชิกให้ส่งชำระเงินค่าเช่าซื้อที่ดินและปฏิบัติตามอื่นครบถ้วนตามข้อบังคับของสหกรณ์แล้วก็จะได้กรรมสิทธิ์ในที่ดินที่ได้รับจัดสรรในที่สุด

3. สหกรณ์การเช่าซื้อที่ดิน กรมส่งเสริมสหกรณ์จะนำที่ดินป่าสงวนแห่งชาติที่เสื่อมโทรมแล้วมาจัดสรรให้ราษฎรและจัดตั้งขึ้นเป็นสหกรณ์สมาชิกจะมีสิทธิ์เข้าครอบครองทำกินในที่ดินที่ได้รับจัดสรรนั้น โดยเสียค่าเช่าในอัตราต่ำและที่ดินจะตกทอดทางมรดกไปยังลูกหลานได้ตลอดไป แต่ห้ามมิให้ออนกรรมสิทธิ์

สหกรณ์ประมง

สหกรณ์ประมง คือ สหกรณ์ที่จัดตั้งขึ้นในหมู่ชาวประมง เพื่อแก้ปัญหาและอุปสรรคในการประกอบอาชีพ ซึ่งชาวประมงแต่ละคนไม่สามารถแก้ไขให้ลุล่วงไปได้ตามลำพัง บุคคลเหล่านี้จึงรวมตัวกันโดยยึดหลักการช่วยเหลือตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

วัตถุประสงค์ของสหกรณ์ประมง

1. ให้ความรู้ทางด้านวิชาการและธุรกิจการประมง เช่น การเก็บรักษาคุณภาพชีวิตสัตว์น้ำ การแปรรูป การเพาะเลี้ยง ฯลฯ
2. จัดหาวัสดุอุปกรณ์การประมง หรือสิ่งของที่จำเป็นมาจำหน่ายแก่สมาชิก
3. จัดจำหน่ายสัตว์น้ำและผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำในราคายุติธรรม
4. จัดหาเงินกู้ให้สมาชิกไปลงทุนประกอบอาชีพ
5. รับฝากเงิน
6. ให้การสงเคราะห์แก่สมาชิกและครอบครัวที่ประสบภัยพิบัติ

สหกรณ์ร้านค้า

สหกรณ์ร้านค้า คือ สหกรณ์ที่มีผู้บริโภครวมกันจัดขึ้นเพื่อจัดหาสินค้า เครื่องอุปโภคบริโภคมาจำหน่ายให้แก่สมาชิกและบุคคลทั่วไป โดยจดทะเบียนตามกฎหมายสหกรณ์ในประเภทสหกรณ์ร้านค้ามีสภาพเป็นนิติบุคคลซึ่งสมาชิกผู้ถือหุ้นทุกคนเป็นเจ้าของสมาชิกลงทุนร่วมกันในสหกรณ์ด้วยความสมัครใจเพื่อแก้ไขความเดือดร้อนในการซื้อเครื่องอุปโภคบริโภคเพื่อผุดฐานะทางเศรษฐกิจของตนและหมู่คณะ

วัตถุประสงค์ของสหกรณ์ร้านค้า

1. จัดหาสิ่งของและบริการที่สมาชิกต้องการมาจำหน่าย
2. ช่วยจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของสมาชิก
3. ส่งเสริมความรู้ทางการค้าและการสหกรณ์แก่สมาชิก
4. ส่งเสริมให้รู้จักการประหยัด การช่วยเหลือตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

สหกรณ์บริการ

สหกรณ์บริการ คือ สหกรณ์ที่จัดตั้งขึ้นโดยมีสมาชิกไม่น้อยกว่า 10 คนขึ้นไปที่มีอาชีพอย่างเดียวกันหรือที่ได้รับความเดือดร้อนในเรื่องเดียวกันรวมตัวกันโดยยึดหลักการประหยัด การช่วยตัวเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพื่อแก้ปัญหาต่าง ๆ รวมทั้งการส่งเสริมอาชีพเพื่อให้เกิดความมั่นคง

วัตถุประสงค์ของสหกรณ์บริการ

1. ประกอบธุรกิจด้านบริการตามประเภทที่ได้มุ่งหมายจัดตั้งขึ้น
2. จัดหาอุปกรณ์และสิ่งต่าง ๆ ที่จำเป็นในการให้บริการ
3. รับฝากเงินและให้เงินกู้แก่สมาชิก
4. จัดหาเครื่องอุปโภคบริโภคมาจำหน่ายให้แก่สมาชิก
5. ช่วยเหลือสมาชิกด้านกฎหมายคดีความต่าง ๆ
6. ส่งเสริมสวัสดิการแก่สมาชิกและครอบครัว
7. ร่วมมือกับส่วนราชการต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมกิจการสหกรณ์

สหกรณ์ออมทรัพย์

สหกรณ์ออมทรัพย์ คือ สถาบันการเงินแบบหนึ่งที่มีสมาชิกเป็นบุคคลซึ่งมีอาชีพอย่างเดียวกันหรือที่อาศัยอยู่ในชุมชนเดียวกัน มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้สมาชิกรู้จักการออมทรัพย์ และให้กู้ยืมเมื่อเกิดความจำเป็นหรือเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์นอกเขต

วัตถุประสงค์ของสหกรณ์ออมทรัพย์

1. ส่งเสริมการออมทรัพย์ในรูปการซื้อหุ้น
2. รับฝากเงินจากสมาชิกทั้งประเภทเงินฝากประจำและออมทรัพย์ โดยให้ดอกเบี้ยในอัตราเดียวกับธนาคารพาณิชย์
3. ให้บริการด้านเงินกู้ คือ เงินกู้เพื่อเหตุฉุกเฉินได้โดยไม่มีหลักประกัน เงินกู้สามัญมีสมาชิกอื่นค้ำประกัน เงินกู้พิเศษมีหลักทรัพย์ค้ำประกัน

สหกรณ์เครดิตยูเนียน

สหกรณ์เครดิตยูเนียน คือ ซึ่งจัดตั้งขึ้นโดยความสมัครใจของสมาชิกที่อยู่ในวงสัมพันธ์เดียวกัน เช่น ชุมชนเดียวกัน ประกอบอาชีพในโรงงาน บริษัท หรือสถาบันการศึกษาเดียวกัน ดำเนินการภายใต้หลักประชาธิปไตย คือ หนึ่งคนหนึ่งเสียง สมาชิกจะสะสมทรัพย์ร่วมกันเพื่อเป็นทุนดำเนินการให้สมาชิกที่มีความเดือดร้อนเป็นผู้กู้ยืมนำไปใช้ คณะกรรมการบริหารได้รับการเลือกตั้งจากสมาชิก และโดยสมาชิกของสหกรณ์เอง ผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจะได้รับการจัดสรรสู่มวลสมาชิกในรูปแบบของดอกเบี้ย เงินปันผล และสวัสดิการต่าง ๆ

วัตถุประสงค์ของสหกรณ์เครดิตยูเนียน

1. ส่งเสริมการออมทรัพย์ของสมาชิก
2. จัดหาทุนและบริการสินเชื่อเพื่อการประกอบอาชีพและการดำรงชีพ
3. ทำหรือจัดหาปัจจัยการผลิต รวมซื้อรวมขายสินค้าและบริการ ของสมาชิกรวมทั้งจำหน่ายสินค้าอุปโภคบริโภคหรือแปรรูปผลผลิตของสมาชิก

4. ร่วมมือกับสหกรณ์อื่น ชุมนุมสหกรณ์ สันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย องค์กรชุมชน ภาคเอกชนและหน่วยงานของรัฐ เพื่อส่งเสริมและปรับปรุงกิจการของสหกรณ์
5. ส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพชีวิตของสมาชิกและชุมชน

กฎหมาย ระเบียบของทางราชการ ที่เกี่ยวข้องกับสหกรณ์ ได้แก่

1. พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542

เป็นกฎหมายหลักหรือกฎหมายแม่บทว่าด้วยสหกรณ์ ประกอบด้วย 10 หมวด คือ หมวดที่ 1 บททั่วไป

หมวดที่ 2 การกำกับและการส่งเสริมสหกรณ์ ได้แบ่งออกเป็น 4 ส่วน คือ คณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ นายทะเบียนสหกรณ์ การกำกับดูแลสหกรณ์และกองทุนพัฒนาสหกรณ์

หมวดที่ 3 สหกรณ์ แบ่งเป็น 5 ส่วน คือ การจัดตั้งและการจดทะเบียนสหกรณ์ ข้อบังคับและการแก้ไขเพิ่มเติม การดำเนินงานของสหกรณ์ การสอบบัญชีและการเลิกสหกรณ์

หมวดที่ 4 การชำระบัญชี

หมวดที่ 5 การควบสหกรณ์เข้ากัน

หมวดที่ 6 การแยกสหกรณ์

หมวดที่ 7 ชุมนุมสหกรณ์

หมวดที่ 8 สันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย

หมวดที่ 9 กลุ่มเกษตรกร

หมวดที่ 10 บทกำหนดโทษ

บทเฉพาะกาล

พระราชบัญญัติสหกรณ์ มาตรา 16 (2) มาตรา 65 และมาตรา 66 กำหนดให้นายทะเบียนสหกรณ์มีอำนาจหน้าที่กำหนดระบบบัญชีและมาตรฐานการสอบบัญชี การจัดทำงบการเงิน ตลอดจนสมุดและแบบรายงานต่าง ๆ ที่ สหกรณ์ต้องยื่นต่อนายทะเบียนสหกรณ์ และกำหนดให้สหกรณ์ต้องจัดทำบัญชีต่าง ๆ ดังนี้

1.1 จัดทำบัญชีตามแบบและรายการที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนดให้ถูกต้องตามความเป็นจริง และเก็บรักษาบัญชี เอกสารประกอบการบันทึกบัญชีไว้ที่สำนักงานสหกรณ์ภายในระยะเวลาที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนด

1.2 การบันทึกรายการบัญชีที่เกี่ยวกับกระแสเงินสดของสหกรณ์ ให้บันทึกรายการในวันที่เกิดรายการ สำหรับรายการที่ไม่เกี่ยวกับกระแสเงินสดให้บันทึกรายการในสมุดบัญชีภายใน 3 วัน นับแต่วันที่เกิดรายการนั้น

1.3 การลงรายการบัญชีต้องมีเอกสารประกอบการลงบัญชีที่ครบถ้วนสมบูรณ์ให้ สหกรณ์จัดทำบคูลอย่างน้อย 1 ครั้ง ทุกรอบสิบสองเดือน ซึ่งถือว่าเป็นรอบปีทางบัญชีของสหกรณ์

1.4 งบคูลของสหกรณ์ต้องประกอบด้วยรายการแสดงสินทรัพย์ หนี้สินและทุนของ สหกรณ์รวมทั้งให้มีบัญชีกำไรขาดทุนตามแบบที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนด

1.5 สหกรณ์ต้องทำงบคูลให้แล้วเสร็จ และให้ผู้สอบบัญชีตรวจสอบแล้วนำเสนอเพื่อ อนุมัติในที่ประชุมใหญ่สหกรณ์ภายใน 150 วัน นับแต่วันสิ้นปีทางบัญชี

2. ระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์

ระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ คือ ข้อกำหนดที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนดขึ้นเพื่อให้ สหกรณ์ใช้เป็นแนวทางปฏิบัติในการดำเนินงานเรื่องต่าง ๆ ของสหกรณ์ เช่น ระเบียบนายทะเบียน สหกรณ์ว่าด้วยการบัญชีสหกรณ์ พ.ศ. 2542 ระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ว่าด้วยการตรวจสอบ กิจการของสหกรณ์ พ.ศ. 2544 ระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ว่าด้วยการตัดจำหน่ายหนี้สูญจาก บัญชีลูกหนี้ของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร พ.ศ. 2540นอกจากนี้ยังมีระเบียบและคำแนะนำที่ออก โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับสหกรณ์ เพื่อให้สหกรณ์ถือปฏิบัติ ซึ่งได้แก่ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ กรมส่งเสริมสหกรณ์ เช่น ระเบียบกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ว่าด้วยวิธีปฏิบัติทางบัญชีเกี่ยวกับ ทรัพย์สินที่สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรได้รับบริจาคหรืออุดหนุน พ.ศ. 2538 คำแนะนำกรมตรวจบัญชี สหกรณ์เรื่องการตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ พ.ศ. 2544

3. ข้อบังคับ ระเบียบ และข้อกำหนดต่างๆ ของสหกรณ์

ข้อบังคับของสหกรณ์ คือ กฎเกณฑ์ที่กำหนดขึ้นเพื่อใช้เป็นหลักในการดำเนินงานของ สหกรณ์ซึ่งกำหนดขึ้นถือใช้โดยมติที่ประชุมใหญ่สามัญประจำปี แล้วนำไปจดทะเบียนกับ นายทะเบียนสหกรณ์ การแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับสามารถกระทำได้โดยมติที่ประชุมใหญ่และ ต้องนำข้อบังคับที่ได้แก้ไขเพิ่มเติมไปจดทะเบียนต่อนายทะเบียนสหกรณ์ ภายใน 30 วันนับแต่วันที่ ที่ประชุมใหญ่ลงมติ เมื่อนายทะเบียนสหกรณ์ได้จดทะเบียนแล้วจึงมีผลใช้บังคับได้

ระเบียบของสหกรณ์ คือ ข้อกำหนดหรือแบบแผนที่วางไว้เป็นแนวทางปฏิบัติใน การดำเนินการ ระเบียบของสหกรณ์นั้นจะกำหนดโดยคณะกรรมการดำเนินการของสหกรณ์ สำหรับวิธีการปฏิบัติในการถือใช้การแก้ไขระเบียบ คณะกรรมการดำเนินการอาจแก้ไขเพิ่มเติม ระเบียบให้เหมาะสมกับการดำเนินงานของสหกรณ์ ถ้าเป็นระเบียบที่ต้องขอความเห็นชอบ ต้องส่งไปขอความเห็นชอบก่อน เมื่อได้รับความเห็นชอบแล้วจึงจะถือใช้ได้ สำหรับระเบียบที่เป็น อำนาจของคณะกรรมการดำเนินการให้ใช้บังคับได้ภายหลังจากวันที่ประชุมคณะกรรมการ ดำเนินการมีมติที่สำคัญระเบียบที่กำหนดต้องไม่ขัดหรือขัดแย้งกับกฎหมาย ข้อบังคับ และมติที่ ประชุมคณะกรรมการดำเนินการหรือที่ประชุมใหญ่ ต้องไม่ขัดหรือแย้งกับระเบียบที่กำหนด

1.4 แนวคิดเกี่ยวกับระบบบัญชีและการจัดทำบัญชี

แนวคิดเกี่ยวกับการจัดทำบัญชี

สมนึก เอื้อจิระพงษ์พันธ์ (2545: 2-3) การบัญชี (Accounting) คือ การจดบันทึกรายการค้าของกิจการ การจัดจำแนกรายการค้าออกเป็นหมวดหมู่รวมทั้งสรุปผลการดำเนินงาน และฐานะการเงินของกิจการ โดยใช้หน่วยเงินตรา นอกจากนี้ยังหมายความรวมถึงการวิเคราะห์ และแปลความหมายจากข้อมูลทางการบัญชีที่ได้จากการจดบันทึกดังกล่าวด้วย ซึ่งบุคคลที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการบัญชีนั้น เรียกว่า “นักบัญชี” (Accountant)

จากคำจำกัดความและความหมายของคำว่า “การบัญชี” ดังกล่าวข้างต้น ทำให้สามารถอธิบายขั้นตอนต่างๆของการบัญชีได้ดังนี้ คือ

1. การจดบันทึกรายการค้า (Recording) หมายถึง รายการค้าหรือเหตุการณ์ทางการเงินที่เกิดขึ้นในแต่ละวันจะถูกนำมาจดบันทึกลงในสมุดบัญชีขั้นต้นหรือสมุดบันทึกรายการขั้นต้น ซึ่งเราเรียกว่า “สมุดรายวัน” โดยในการจดบันทึกจะจดบันทึกรายการค้าหรือเหตุการณ์ทางการเงินทุกรายการที่เกิดขึ้นเรียงตามลำดับก่อนหลังของการเกิดรายการค้า หรือเหตุการณ์นั้นๆซึ่งในการจดบันทึกก็จะต้องอาศัยเอกสารหลักฐานประกอบการบันทึกรายการด้วย เช่น ใบกำกับสินค้า ใบเสร็จรับเงิน เป็นต้น

2. การจำแนกรายการค้าออกเป็นหมวดหมู่ (Classifying) หมายถึง การนำข้อมูลที่ได้จดบันทึกไว้ในสมุดรายวัน มาทำการจำแนกออกเป็นหมวดหมู่ในสมุดบัญชีขั้นปลาย ซึ่งเราเรียกว่า “สมุดบัญชีแยกประเภท”

3. การสรุปผล (Summarizing) หลังจากที่ได้มีการจดบันทึกรายการค้าหรือเหตุการณ์ทางการเงินต่างๆ ในสมุดรายวัน รวมทั้งได้ทำการจำแนกออกเป็นหมวดหมู่ในสมุดบัญชีแยกประเภทแล้ว เมื่อเวลาผ่านไประยะหนึ่ง เช่น 3 เดือน 6 เดือน หรือ 1 ปี กิจการก็อาจจะต้องการทราบว่าในช่วงเวลาดังกล่าวที่ผ่านมากิจการมีผลการดำเนินงานอย่างไร ซึ่งเราสามารถทราบได้จากการจัดทำ “งบกำไรขาดทุน” และถ้ากิจการต้องการที่จะทราบถึงฐานะทางการเงินของกิจการว่าในขณะที่มีฐานะการเงินอย่างไร ก็สามารถทราบได้จากการจัดทำ “งบดุล”

4. การวิเคราะห์และแปลความหมาย (Analysis and Interpreting) ในขั้นนี้เป็นขั้นของการนำข้อมูลทางการบัญชีไปใช้ในการตัดสินใจ เช่น การวิเคราะห์งบการเงิน เป็นต้น ซึ่งในขั้นของการวิเคราะห์นี้นักบัญชีอาจจะทำการวิเคราะห์ข้อมูลทางการบัญชีและแปลความหมายออกมาแตกต่างกันทั้งๆที่เป็นข้อมูลทางการบัญชีชุดเดียวกัน เหตุที่เป็นเช่นนี้ก็เพราะว่า การใช้เทคนิคในการวิเคราะห์ ตลอดจนประสบการณ์และความเชี่ยวชาญในการวิเคราะห์ของนักบัญชีแต่ละคนมีไม่เท่ากัน อย่างไรก็ตามในขั้นของการวิเคราะห์และแปลความหมายนี้ก็มุ่งเน้นที่การนำข้อมูล

ทางการบัญชีไปใช้เพื่อการตัดสินใจของผู้บริหารและบุคคลอื่นที่ต้องการใช้ข้อมูลจากการวิเคราะห์เหล่านี้

นอกจากนี้ ยังมีคำอีกคำหนึ่งซึ่งมักจะมีการใช้และเข้าใจผิด คิดว่าเป็นคำที่มีความหมายอันเดียวกันกับคำว่า การบัญชี (Accounting) ก็คือ

การทำ บัญชี (Book-keeping) การทำบัญชีถือเป็นส่วนหนึ่งของการบัญชี(Accounting) เท่านั้น โดยหมายความรวมถึงการจดบันทึกรายการค้าต่าง ๆ อย่างมีหลักเกณฑ์และเป็นระเบียบแบบแผนเท่านั้น ซึ่งผู้ปฏิบัติงานในขอบเขตดังกล่าวนี้ จะเรียกว่า **“ผู้ทำบัญชี” (Bookkeeper)**

แนวคิดเกี่ยวกับระบบบัญชี

ชลิตพันธ์ บุญมีสุวรรณ (2547 :23) การประกอบธุรกิจในปัจจุบันมีการแข่งขันกันค่อนข้างสูง การขยายตัวทางธุรกิจทำให้มีความจำเป็นต้องได้รับข้อมูลข่าวสารที่รวดเร็ว ถูกต้อง และทันเหตุการณ์ เพื่อสามารถที่จะเสนอข้อมูลให้แก่ฝ่ายบริหารสำหรับใช้ในการตัดสินใจ ปริมาณการค้าที่เพิ่มสูงขึ้นกระจายทั้งในประเทศและต่างประเทศได้ก่อให้เกิดความเสี่ยงในการประกอบธุรกิจมากขึ้น ระบบบัญชีที่ดีสามารถช่วยลดความเสี่ยงลงได้และยังเป็นสิ่งที่ช่วยให้ฝ่ายบริหารมั่นใจได้ว่าการบริหารงานจะบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

ระบบบัญชี คือ ระบบการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลและเอกสารต่าง ๆ ที่ใช้ในการบันทึกบัญชีรายงานทางการบัญชี รวมถึงตลอดถึงนโยบาย วิธีการปฏิบัติงานและเครื่องมืออุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อสามารถเสนอข้อมูลที่จำเป็นแก่ฝ่ายจัดการไว้ใช้ในการตัดสินใจ และเสนอข้อมูลแก่บุคคลภายนอกที่เกี่ยวข้อง

องค์ประกอบของระบบบัญชี

ประพันธ์ ศิริรัตนธำรง , อภิรักษ์ พุ่มกลิ่น และกัญญา ประยูรสุข (2549 : 13-14) แม้ว่าลักษณะและ/หรือขนาดของธุรกิจ ตลอดจนความต้องการในข้อมูลตัวเลขของผู้บริหารจากระบบบัญชีจะแตกต่างกันออกไป แต่ระบบบัญชีที่จะกำหนดขึ้นนั้น ปกติจะมีองค์ประกอบที่สำคัญอย่างน้อย 5 อย่างด้วยกัน คือ

1. เอกสารแบบพิมพ์ (Business Papers)
2. กระบวนการและวิธีการ (Procedure and Method)
3. สมุดบัญชีและทะเบียน (Records)
4. การสรุปผลและการรายงาน (Summarizing and Reporting)
5. ผู้ปฏิบัติ (Doers)

เอกสารแบบพิมพ์ หมายความว่า บรรดาแบบพิมพ์หรือบันทึก ซึ่งใช้เป็นหลักฐานในการประกอบธุรกิจ เช่น ใบขอซื้อ ใบสั่งซื้อ ใบตรวจรับ ใบส่งผลิต ใบเบิกของ ใบส่งขาย ใบส่งของ

ใบทวงหนี้ ใบเสร็จรับเงิน ใบรับรองการจ่ายเงิน ใบโอนบัญชี เป็นต้น แบบเอกสารทุกแบบจะต้องมีข้อมูล และลายมือชื่อผู้รับผิดชอบตามที่กฎหมายหรือข้อบังคับกำหนดไว้อย่างครบถ้วนจำนวน คู่ฉบับหรือสำเนาของเอกสารจะต้องเพียงพอที่จะใช้ประโยชน์ และก่อให้เกิดลักษณะการควบคุม ภายใต้วัย

กระบวนการและวิธีการ หมายความว่า กระบวนการต่างๆ ในการดำเนินธุรกิจ ซึ่งจะมีการกำหนดวิธีการไว้อย่างชัดเจน ในลักษณะที่สัมพันธ์กับการเงินและการบัญชี เช่น การจัดซื้อจะเริ่มจากการขอซื้อโดยหน่วยผู้ใช้หรือหน่วยเก็บพัสดุ การออกใบสั่งซื้อให้ผู้ขายจะต้องสำเนาแจ้งให้หน่วยผู้ใช้ หน่วยเก็บพัสดุ หน่วยตรวจรับ หน่วยบัญชี เป็นต้น ทราบเพื่อเตรียมการในส่วนที่เกี่ยวข้อง ภายหลังจากการได้รับของตามใบสั่งซื้อ หน่วยตรวจรับจะออกใบตรวจรับให้หน่วยบัญชี พร้อมสำเนาแจ้งหน่วยจัดซื้อ หน่วยเก็บพัสดุ หน่วยผู้ใช้ทราบ เมื่อได้รับใบแจ้งหนี้ หน่วยบัญชีจะตรวจสอบกับใบสั่งซื้อและใบตรวจรับ จัดทำใบสำคัญจ่ายขึ้น หน่วยบัญชีจะส่งให้หน่วยการเงิน ดำเนินการเขียนเช็คเพื่อชำระเจ้าหนี้แล้วนำหลักฐานใบเสร็จรับเงินส่งหน่วยบัญชีเพื่อบันทึกรายการต่อไป

สมุดบัญชีและทะเบียน หมายความว่า บรรดาสมุดบัญชีและทะเบียนที่ใช้ในการจดบันทึก รายการที่เกิดขึ้น โดยอาศัยเอกสารแบบพิมพ์ดังกล่าวเป็นหลักฐานอ้างอิงประกอบรายการประเภท และจำนวนของสมุดบัญชีหรือทะเบียนจะมากหรือน้อยย่อมสุดแต่ความแตกต่างของธุรกิจ แต่ละแห่ง ทั้งในด้านสินค้าหรือบริการ ลักษณะการดำเนินงาน จำนวนผู้ปฏิบัติงาน ฯลฯ ทะเบียนบางประเภท นอกจากจะใช้บันทึกช่วยความทรงจำแล้ว ยังสามารถใช้เป็นเอกสารประกอบรายการบัญชีได้อีกด้วย

การสรุปผลและการรายงาน หมายความว่า การจัดทำบแสดงการเคลื่อนไหวของเงินสด งบการผลิต งบกำไรขาดทุน งบดุล ตลอดจนรายละเอียดของรายการสินทรัพย์ หนี้สินรายได้ ค่าใช้จ่าย ที่เคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงในระหว่างงวดระยะเวลาหนึ่งๆ อาจจะเป็นเดือน ไตรมาส หรือปี ทั้งนี้เพื่อให้ผู้บริหารมีข้อมูลในการวางแผนควบคุม และวินิจฉัยสั่งการ

ผู้ปฏิบัติ หมายความว่า ผู้มีหน้าที่ต่างๆ ในการถือปฏิบัติตามระบบบัญชีที่วางขึ้นบุคคลต่างๆ เหล่านี้ นับว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุด เพราะระบบบัญชีเป็นสิ่งที่ไม่มีชีวิตเคลื่อนไหวไม่ได้เอง ทุกกระบวนการล้วนต้องอาศัยผู้ปฏิบัติ ดังนั้น การคัดเลือกตัวบุคคลเพื่อเข้ารับหน้าที่จึงต้องพิจารณาในด้านความเหมาะสม และควรจัดให้มีการฝึกอบรมแนะนำให้รู้จักวิธีปฏิบัติ อันถูกต้อง มีการติดตามวัดผลเพื่อปรับปรุงแก้ไขให้มีส่วนบกพร่อง หรือผิดพลาดเกิดขึ้นน้อยที่สุด หรือไม่มีเลย ในยุคปัจจุบัน คอมพิวเตอร์เข้าทำหน้าที่คน จึงถือรวมเป็นส่วนหนึ่งของผู้ปฏิบัติด้วย

2. บทความและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

พัชรินทร์ โสมปาน (2548) ได้กล่าวไว้ในหัวเรื่อง นักบัญชียุคใหม่ ไว้ว่า ในอดีต ภาพของนักบัญชีคือบุคคลที่ไม่ค่อยสมาคมกับใครเพราะวันทั้งวันเคร่งเครียดกับการเดบิต เครดิตตัวเลข บางครั้งใช้เวลาทั้งวันเพื่อจะหาตัวเลขที่ขาดหายจากบัญชีไปเพียงบาทสองบาท เพื่อให้ปีคงบลงตัวแต่ในวันนี้เมื่อรูปแบบของการทำบัญชีได้เปลี่ยนไปสู่การบัญชี เพื่อการจัดการ ก็เลยส่งผลให้นักบัญชีมีพัฒนาการไปไกลจากจุดเดิมเป็นอย่างมาก เพราะเมื่อเร็ว ๆ นี้ได้มีการสำรวจความคิดเห็นของนักบัญชี ในสหรัฐอเมริกาและพบว่ามีการปรับตัวในด้านต่างๆ มากมายจึงนำมาเล่าสู่กันฟังดังต่อไปนี้ ด้านภาพพจน์และการเป็นที่ยอมรับ เขา บอกว่าคนในองค์กรให้การยอมรับนักบัญชีมากขึ้น เพราะสามารถช่วยพัฒนาระบบไอทีขององค์กร และสามารถให้ข้อมูลและคำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจทางธุรกิจการสื่อสารกับแผนกอื่นปัจจุบันนักบัญชีมีความสามารถในการสื่อสารกับผู้คนในแผนกอื่นมากขึ้นการพัฒนาด้านบทบาทการทำงานนักบัญชีได้เปลี่ยนบทบาทจากการทำงานอยู่แต่ในแผนกบัญชี ไปสู่การพัฒนาเป็นผู้บริหารที่ช่วยทางด้านการจัดการได้มากขึ้น ความรู้สึก ต่อบทบาทของตนเอง นักบัญชีพอใจที่จะได้รับผิชอบทั้งด้านบัญชีและการเงิน และอยากให้ผู้อื่นมองว่าตนเองเป็นนักการเงิน มากกว่าเพราะคู่มือสัมฤทธิ์ความรู้พิเศษนอกเหนือจากบัญชี เมื่อถูกถามว่านอกเหนือจากความรู้ในสายงานโดยตรงแล้ว เขาคิดว่าควรเสริมความรู้ทางด้านใดที่จะทำให้ก้าวหน้าขึ้นคำตอบก็คือการสื่อสารกับคนรอบข้าง การทำงานเป็นทีม ความสามารถในการวิเคราะห์ ความแม่นยำในหลักการบัญชีการคิดแบบนักธุรกิจ คุณภาพชีวิต ข้อนี้ยังน่าเป็นห่วง เพราะผลสำรวจบอกว่าเนื่องจากงานบัญชีเป็นงานหนักนักบัญชีจึงมักจะเลือกที่จะจมปลักอยู่กับงานมากกว่าการที่จะได้พักผ่อนแบบส่วนตัวงานประจำวัน จากการสำรวจพบว่า งานประจำวันของนักบัญชีในปัจจุบันได้เข้ามามีบทบาทเพิ่มขึ้นในงานด้านต่างๆ ดังนี้ การให้คำปรึกษาภายในองค์กร การวางแผนกลยุทธ์ ในระยะยาว การจัดการเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ การบัญชีเพื่อการจัดการ การวิเคราะห์การเงินและเศรษฐกิจ ฯลฯ และเมื่อถูกถามว่า เขาคิดว่าอีก 5 ปีข้างหน้างานของเขาจะมีพัฒนาการไปทางใดเพิ่มขึ้น คำตอบที่ได้ก็คือการวิเคราะห์ผลกำไรเป็นรายผลิตภัณฑ์หรือรายลูกค้าแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นในอนาคตนักบัญชีเชื่อว่าการเปลี่ยนแปลงดังต่อไปนี้จะเกิดขึ้นในอนาคต จะใช้เวลาไปทางด้านวางแผนและวิเคราะห์มากกว่าการทำรายงานคอมพิวเตอร์และซอฟต์แวร์จะมีบทบาทมากขึ้นจะมีบทบาทในการให้คำแนะนำเพื่อการตัดสินใจทางธุรกิจมากขึ้น

วาสนา สังขรัตน์ (2552) ได้กล่าวในหัวเรื่อง ปอดของนักบัญชี ไว้ว่า ที่รู้มาตั้งแต่ไหนแต่ไรแล้วว่า นักบัญชีคือบุคคลที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อความเจริญของบริษัทไม่แพ้ตำแหน่งผู้บริหารอื่น ๆ นักบัญชีที่มีความสามารถอาจจะช่วยอุดรอยรั่วมหาศาลของกิจการในการดำเนินงานของกิจการได้ และสามารถช่วยในการป้อนข่าวสารข้อมูลที่มีความสำคัญต่อความอยู่รอดของกิจการให้ผู้บริหารรับรู้ได้ เสมือนเป็นมือขวาของผู้บริหาร แล้วอะไรที่ถือเป็นปอดของนักบัญชี คำตอบคงหนีไม่พ้นคอมพิวเตอร์นั่นเอง เพราะถือเป็นเครื่องช่วยจำแนกรายการข้อมูลต่าง ๆ ให้ถูกต้องตามที่นักบัญชีต้องการรวมถึงเก็บสะสมข้อมูลที่จำเป็น ได้อย่างมีประสิทธิภาพและถูกต้อง ถ้าจะบอกว่านักบัญชีที่ใช้คอมพิวเตอร์ไม่เป็นก็เปรียบเหมือนคนที่ไม่มีปอดหรือปอดพุนมีแต่รอวันตาย ในอนาคตอันใกล้ความจริงคอมพิวเตอร์กับนักบัญชีเป็นของคู่กันการที่จะเรียนรู้เรื่องคอมพิวเตอร์ไม่ใช่เรื่องยาก สิ่งสำคัญจะต้องรู้มีเพียง 4 ประการ คือ

1. เครื่องคอมพิวเตอร์หรือที่เราเรียกว่า ฮาร์ดแวร์ นักบัญชีจำเป็นจะต้องทำความเข้าใจและรู้จักเครื่องคอมพิวเตอร์ชนิดต่าง ๆ อาทิเช่น เครื่องเมนเฟรม นิยมใช้ในธุรกิจขนาดใหญ่และธนาคารเครื่องพีซีถือเป็นเครื่องส่วนบุคคลรวมถึงระบบแลน

2. ระบบปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ เครื่องทุกเครื่องล้วนมีระบบปฏิบัติการทำงานระหว่างฮาร์ดแวร์กับผู้ใช้ถ้าเปรียบฮาร์ดแวร์เป็นภัตตาคาร และผู้ใช้เหมือนเป็นผู้มาสั่งอาหาร

3. โปรแกรมต่าง ๆ หรือที่เราเรียกว่า ซอฟต์แวร์ ส่วนมากนักบัญชีจะถนัด Windows ในรูปของโปรแกรมสำเร็จรูปทางบัญชีเข้ามาแล้วสามารถทำบัญชีได้เลย

4. ข้อมูลเป็นสิ่งสำคัญอย่างมาก เพราะถ้าข้อมูลผิดพลาดก็จะทำให้นักบัญชีผิดจรรยาบรรณในวิชาชีพ ได้

จะเห็นได้ว่า ปัจจุบันเครื่องคอมพิวเตอร์ เป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างมากที่นักบัญชีจะต้องเรียนรู้และพัฒนา

ต่อลาภ สุขพันธ์ (2546) ได้ทำการวิจัยเรื่อง คุณสมบัติของนักบัญชีที่พึงประสงค์ของสถานประกอบการในจังหวัดลำปาง ผลการวิจัยพบว่า คุณสมบัติของนักบัญชีที่สถานประกอบการพึงประสงค์ คือ ต้องการนักบัญชีที่จบระดับปริญญาตรีมากที่สุด และต้องมีความรู้ด้านการบัญชีและบัญชีหนี้สินรวมทั้งการใช้ภาษาต่างประเทศต้องสามารถเขียนภาษาอังกฤษได้ ส่วนด้านเทคโนโลยีสารสนเทศนั้น นักบัญชีต้องใช้เครื่องใช้สำนักงานและเครื่องคอมพิวเตอร์รวมถึงการใช้อีเมลได้ ด้านพฤติกรรมด้านคุณธรรมนั้น นักบัญชีต้องมีความรับผิดชอบในงานที่ทำไม่ละทิ้งงานโดยไม่มีความเหตุอันควร

รัชนี้ พยุงธนทรัพย์ (2545) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาความต้องการและแนวทางในการพัฒนาบุคลากรของเจ้าหน้าที่การเงิน ในมหาวิทยาลัยขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่าความต้องการในการพัฒนาบุคลากรของเจ้าหน้าที่การเงิน ในมหาวิทยาลัยขอนแก่น สรุปความต้องการในการพัฒนาบุคลากรของเจ้าหน้าที่การเงินทั้ง 3 ด้าน ด้านความรู้เกี่ยวกับวิชาชีพ ด้านทักษะที่จำเป็นในการปฏิบัติงาน รองลงมาคือ ความต้องการพื้นที่ทักษะที่จำเป็นในการปฏิบัติงานและความต้องการด้านความรู้เกี่ยวกับวิชาชีพ แนวทางในการพัฒนาบุคลากรของเจ้าหน้าที่การเงินในมหาวิทยาลัยขอนแก่น พบว่า แนวทางที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การฝึกอบรมโดยมหาวิทยาลัยจัดให้อยู่ในระดับมาก

วภูพันธุ์ บุญธิดา (2542) ได้ทำการศึกษา ความต้องการสินเชื่อของลูกค้าเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร เพื่อการประกอบอาชีพอย่างอื่นที่เกี่ยวข้องเนื่องในการเกษตรของลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ในเขตอำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า เพศ อายุ การศึกษา รายได้รวมในฟาร์ม รายได้รวมนอกฟาร์ม สภาพการถือครองที่ดิน หนี้เงินกู้ การติดต่อกับพนักงานสินเชื่อ ประเภทอาชีพอย่างอื่นที่เกี่ยวข้องเนื่องในการเกษตร และประสบการณ์ประกอบอาชีพอย่างอื่นที่เกี่ยวข้องเนื่องในการเกษตร มีความสัมพันธ์กับความต้องการสินเชื่อเพื่อการประกอบอาชีพที่เกี่ยวข้องเนื่องในการเกษตร

Koll (1979) ทำการวิจัยประเมินผลทางการฝึกอบรมผู้บริหารการศึกษาสหรัฐอเมริกาและมินนิโซต้า ผลการวิจัยพบว่า ข้อมูลที่ได้สนับสนุน โครงสร้างทางความรู้ ความคิดและโครงสร้างทางความพอใจระหว่างกลุ่มผู้เข้ารับการฝึกอบรมกับกลุ่มวิทยากรมีความสอดคล้องกันมากกว่ากลุ่มผู้เข้ารับการฝึกอบรมกับกลุ่มศาสตราจารย์ทางการบริหาร และกลุ่มศาสตราจารย์และกลุ่มผู้บริหารทุกคนยอมรับว่า โครงสร้างทางความรู้ ความคิด และความพอใจมีความสำคัญเท่า ๆ กัน

Miller (1978) ได้ประเมินผลการพัฒนาและการสร้างความมั่นคงของโครงสร้างการฝึกอบรมแนวทางสู่ความเป็นผู้นำ พบว่า หลักสูตรการฝึกอบรม ความเหมาะสมและเป็นประโยชน์ทำให้ผู้บริหารเข้าใจและได้รับทักษะใหม่ ๆ การพิจารณาผู้นำในสตรีพบว่า สตรีถูกควบคุมโดยปทัสถานของสังคมทำให้ไม่มีบทบาทใหม่ ๆ ในปัจจุบันพบว่าบทบาทสตรีเปลี่ยนแปลงไปความกระฉับกระเฉงทันต่อเหตุการณ์ สตรีเป็นผู้นำระดับสูงจะต้องมีวุฒิการศึกษาทักษะที่จำเป็นพร้อมที่จะเผชิญความเปลี่ยนแปลง

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า บทบาทของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีในปัจจุบันมีความสำคัญมากขึ้น และมีภาระหน้าที่เกี่ยวข้องในด้านต่าง ๆ มากขึ้น นอกเหนือจากการเป็นผู้ทำบัญชีแล้วยังต้องสามารถนำเสนอข้อมูลทางบัญชีที่เป็นประโยชน์ เพื่อให้ผู้บริหารใช้ในการตัดสินใจและสามารถช่วยให้ผู้บริหารทราบถึงสภาพคล่องของธุรกิจในด้านต่าง ๆ เพื่อนำไปปรับปรุงและบริหารงานให้ดีขึ้นต่อไป อีกทั้งผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีในปัจจุบันนี้ต้องมีความรู้ความสามารถในด้านของเทคโนโลยีสารสนเทศทางการบัญชีเพิ่มขึ้นอีกด้วย ซึ่งการที่ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีจะมีบทบาทเพิ่มขึ้น ได้จะต้องมีการพัฒนาความรู้ทางการบัญชีเพิ่มขึ้นด้วย

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการเชิงวิจัยสำรวจ (Survey Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการในการพัฒนาความรู้ทางการบัญชีของพนักงานบัญชีสหกรณ์ในจังหวัดอุทัยธานี ซึ่งมีระเบียบวิธีการวิจัยประกอบด้วย รูปแบบการวิจัย ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย เครื่องมือการวิจัย การรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

รูปแบบการวิจัย

รูปแบบการวิจัยในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นการศึกษาการวิจัยเอกสาร และการวิจัยเชิงปริมาณ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. การวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research)

ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าวิจัยเชิงเอกสาร จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการในการพัฒนาความรู้ทางการบัญชี โดยเน้นทำการศึกษาค้นคว้าวิเคราะห์ข้อมูลทางด้านเอกสาร (Documentary Research) จากบทความ ตำรา เอกสารทางวิชาการที่เกี่ยวข้อง วารสาร สิ่งพิมพ์ต่าง ๆ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้เพื่อทบทวนองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาทั้งหมดที่สำคัญ ๆ และผู้วิจัยได้ดำเนินการแปลงแนวความคิดเหล่านั้นออกมาเป็นองค์ประกอบในการสร้างกรอบแนวความคิด การกำหนดสมมติฐานการวิจัย รวมถึงการสร้างแบบสอบถามเพื่อการศึกษาค้นคว้าพิสูจน์ตามกระบวนการวิจัยต่อไป

2. การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Study)

ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถาม (Questionnaire) ใช้ในการสัมภาษณ์พนักงานบัญชีสหกรณ์ในจังหวัดอุทัยธานี โดยแบบสอบถามนั้นประกอบด้วยมาตรวัดหรือเครื่องมือวัด (Instrument) ตัวแปรหลักที่อยู่ในกรอบแนวความคิด โดยมาตรวัดทุกมาตรวัดจะมีการทดสอบความถูกต้องในเนื้อหา (Content Validity) ความถูกต้องในการสร้าง (Construct Validity) ความเชื่อถือได้ (Reliability) ความใช้ได้ทางปฏิบัติ (Practicality) ก่อนนำข้อมูลไปใช้ในทางสถิติหรือหาความสัมพันธ์ของตัวแปรต่าง ๆ เพื่อทำการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการในการพัฒนาความรู้ทางการบัญชีของพนักงานบัญชีสหกรณ์ในจังหวัดอุทัยธานี

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ คือ พนักงานบัญชีของสหกรณ์ในจังหวัดอุทัยธานี มีจำนวน 53 สหกรณ์ และเพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนที่ดีของประชากร ตามหลักวิชาการ ที่ว่าด้วยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Yamane's ซึ่งกำหนดไว้ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

เมื่อ n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N = ขนาดของประชากรเป้าหมาย

e = ความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่างโดยกำหนดให้
คลาดเคลื่อนได้ไม่เกิน 5% ที่ยอมให้เกิดขึ้นได้

การคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างดังนี้

$$n = \frac{53}{1 + 53(.05)^2}$$

$$n = 47$$

ดังนั้น ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เท่ากับ 47 ตัวอย่าง แต่เนื่องจากกลุ่มของประชากรมีจำนวนไม่มาก จึงศึกษาโดยใช้ประชากรกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด จำนวน 53 ตัวอย่าง

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัย เพื่อให้เป็นไปตามจุดประสงค์และเกิดประสิทธิภาพจึงแบ่งเป็นกระบวนการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. ศึกษาวิจัยค้นคว้าเอกสาร โดยค้นคว้าเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการในการพัฒนาความรู้ทางการบัญชี

2. วางแผนการจัดเก็บข้อมูล

3. พัฒนาเครื่องมือทั้งแบบสอบถามปลายปิด และแบบสอบถามปลายเปิด

4. ทดสอบเครื่องมือเมื่อผู้วิจัยออกแบบสอบถามเรียบร้อยแล้ว จะทำการทดสอบความน่าเชื่อถือของมาตรวัด เพื่อทดสอบว่าตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้มีความถูกต้อง เชื่อถือได้ของมาตรวัด

5. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามเพื่อนำมาประมวลผล

6. ทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

7. เขียนรายงานผลการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดำเนินการเก็บข้อมูลจากพนักงานบัญชีสหกรณ์ ดังต่อไปนี้

1. การพัฒนาเครื่องมือ ได้พัฒนาเครื่องมือมาจากบทความและวารสารทางวิชาการ ประกอบกับแนวคิดของผู้วิจัย พร้อมทั้งพัฒนามาจากการทบทวนวรรณกรรมและบูรณาการ เพื่อสร้างกรอบแนวคิด แล้วพัฒนาแบบสอบถาม

1.1 แบบสอบถามปลายปิด ซึ่งมีข้อความเป็นคำถาม และมีคำตอบที่กำหนดไว้ เรียบร้อยแล้วให้ผู้ตอบเลือกตอบ โดยแบบสอบถามนี้จะแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลปัจจัยพื้นฐานรวม 4 ข้อ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่ง

ตอนที่ 2 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ เห็นด้วยมากที่สุด เห็นด้วยมาก เห็นด้วยปานกลาง เห็นด้วยน้อย เห็นด้วยน้อยที่สุด ซึ่งเป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวกับความต้องการในการพัฒนาความรู้ทางการบัญชีของพนักงานบัญชีสหกรณ์ในจังหวัดอุทัยธานี

ตอนที่ 3 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ เห็นด้วยมากที่สุด เห็นด้วยมาก เห็นด้วยปานกลาง เห็นด้วยน้อย เห็นด้วยน้อยที่สุด ซึ่งเป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะอื่น ๆ

1.2 แบบสอบถามปลายเปิด ให้ข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับความต้องการในการพัฒนาความรู้ทางการบัญชีของพนักงานบัญชีสหกรณ์อย่างอิสระ

2 การทดสอบเครื่องมือ เมื่อผู้วิจัยออกแบบสอบถามเรียบร้อยแล้วทำการทดสอบความน่าเชื่อถือของมาตรวัด เพื่อทดสอบว่าตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้มีความถูกต้องและความเชื่อถือได้ของมาตรวัดมากน้อยเพียงใด โดยผู้วิจัยดำเนินการ ดังต่อไปนี้

2.1 นำแบบสอบถามที่ได้พัฒนาขึ้นมาไปปรึกษาหารือกับอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาและความเหมาะสมของแบบสอบถาม แล้วนำกลับมาแก้ไขตามข้อสังเกตของอาจารย์ที่ปรึกษา

2.2 นำแบบสอบถามไปปรึกษาหารือกับผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ และมีประสบการณ์จำนวน 3 คน ประกอบด้วยผู้สอบบัญชีภาครัฐบาลทั้งหมด เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสมของแบบสอบถาม แล้วนำกลับมาแก้ไขตามข้อสังเกตของผู้เชี่ยวชาญ

2.3 นำแบบสอบถามที่ได้ไปทำการทดสอบเบื้องต้น (Pre-Test) โดยผู้วิจัยจะทำการทดสอบเบื้องต้นของแบบสอบถามโดยตรงจากพนักงานบัญชีของกลุ่มตัวอย่างอื่น จำนวน 32 ชุด

2.4 นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาความเชื่อถือได้ของแบบสอบถามในการทดสอบความเชื่อถือได้ (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยผู้วิจัยเลือกใช้วิธีการวัดความสอดคล้องภายใน (Measure of Internal Consistency Method) ด้วยเทคนิคทางสถิติที่ใช้คือ วิธีสัมประสิทธิ์ อัลฟา (Alpha Coefficient) แบบครอนบาคอัลฟา (Cronbach' s Alpha) โดยแบบสอบถามดังกล่าวมีค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา เท่ากับ 0.937 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์สูง จึงถือว่าแบบสอบถามนี้สามารถนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยครั้งนี้ได้

3. เกณฑ์การให้คะแนนของแบบสอบถาม ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการในการพัฒนาความรู้ทางการบัญชีของพนักงานบัญชีสหกรณ์ วิธีวัดความต้องการโดยกำหนดการวัดเป็น 5 ระดับ คือ ระดับมากที่สุด ระดับมาก ระดับปานกลาง ระดับน้อย และระดับน้อยที่สุด การกำหนดคะแนนในแต่ละข้อดังนี้ (ชูศรี วงศ์รัตนะ, 2534)

ระดับที่ 5	หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด	5	คะแนน
ระดับที่ 4	หมายถึง เห็นด้วยมาก	4	คะแนน
ระดับที่ 3	หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง	3	คะแนน
ระดับที่ 2	หมายถึง เห็นด้วยน้อย	2	คะแนน
ระดับที่ 1	หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุด	1	คะแนน

หลังจากการให้คะแนนในแต่ละระดับแล้ว จึงประเมินผลจากการคำนวณความกว้างของแต่ละอันตรภาคชั้น มีดังนี้

$$\begin{aligned} \text{ความกว้างของอันตรภาคชั้น} &= \frac{\text{ระดับคะแนนสูงสุด} - \text{ระดับคะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนอันตรภาคชั้น}} \\ &= \frac{5 - 1}{5} \\ &= 0.8 \end{aligned}$$

โดยใช้เกณฑ์ในการประเมินค่าเฉลี่ยดังนี้

ค่าเฉลี่ย	ผลประเมิน
4.50 – 5.00	มากที่สุด
3.50 – 4.49	มาก
2.50 – 3.49	ปานกลาง
1.50 – 2.49	น้อย
1.00 – 1.49	น้อยที่สุด

การรวบรวมข้อมูล

การรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม (Questionnaires) ทั้งปลายปิดและปลายเปิด โดยมีวิธีการและขั้นตอนในการรวบรวมข้อมูล ดังต่อไปนี้

1. จัดเตรียมแบบสอบถามและทำการจัดส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ (Mailed Questionnaire) ให้แก่ พนักงานบัญชีสหกรณ์

2. นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาทำการตรวจสอบความครบถ้วนสมบูรณ์ของข้อมูล โดยแบบสอบถามที่มีข้อมูลไม่ครบถ้วนสมบูรณ์จะดำเนินการโทรศัพท์ไปสอบถามใหม่อีกครั้ง รวมทั้งทำการติดตามทวงถามแบบสอบถามที่ส่งไปและยังไม่ได้รับกลับคืนมา ครั้งที่ 1 โดยทางโทรศัพท์หรือผู้วิจัยเดินทางไปปรับแบบสอบถามกลับคืนมาด้วยตนเอง

3. ทำการติดตามทวงถามแบบสอบถามที่ส่งไปและยังไม่ได้รับกลับคืนมา ครั้งที่ 2 โดยทางโทรศัพท์หรือผู้วิจัยเดินทางไปปรับแบบสอบถามกลับคืนมาด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำแบบสอบถามที่ได้ทำการตรวจสอบความครบถ้วนสมบูรณ์ของข้อมูลมาดำเนินการ ดังต่อไปนี้

1. การลงรหัส (Coding) โดยนำแบบสอบถามมาลงรหัสตามที่ได้กำหนดรหัสไว้ล่วงหน้า สำหรับแบบสอบถามที่เป็นแบบสอบถามปลายปิด (Closed-ended) ส่วนแบบสอบถามที่เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Opened-ended) จะนำมาทำการจัดกลุ่มคำตอบที่ได้เพื่อเขียนรายงาน การวิจัย

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ผู้วิจัยนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมจากกลุ่มตัวอย่างมาวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อทำการวิเคราะห์ว่าตัวแปรอิสระกลุ่มใดสามารถอธิบายการผันแปรของตัวแปรตามได้มากกว่า และตัวแปรอิสระตัวใดมีผลต่อตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์ทางสถิติสำหรับการทดสอบสมมติฐาน ดังต่อไปนี้

2.1 การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยวิเคราะห์โดยใช้สถิติพรรณนา (Descriptive Statistic) เพื่ออธิบายถึงลักษณะของตัวแปรต่าง ๆ ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage)

2.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการในการพัฒนาความรู้ทางการบัญชี ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2.3 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการพัฒนาความรู้ทางการบัญชี ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2.4 การวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างตัวแปรตามและตัวแปรอิสระที่จะนำมาใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เพื่อทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ t-test สำหรับการทดสอบ 2 กลุ่มตัวอย่าง และให้ค่าสถิติ F-test สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่มากกว่า 2 กลุ่มขึ้นไป และทำการทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีการของ เชฟเฟ (Scheffe's method) ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

บทที่ 4

การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาเรื่อง ความต้องการในการพัฒนาความรู้ทางการบัญชีของพนักงานบัญชีสหกรณ์ ในจังหวัดอุทัยธานี ได้แบ่งการนำเสนอผลการวิเคราะห์ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการในการพัฒนาความรู้ทางการบัญชี

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการพัฒนาความรู้ทางการบัญชี

ส่วนที่ 4 ผลการทดสอบสมมุติฐาน

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ในส่วนข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม นั้นคือ พนักงานบัญชีสหกรณ์ในจังหวัดอุทัยธานี ประกอบด้วยข้อมูลแสดงจำนวนร้อยละของพนักงานบัญชีสหกรณ์เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป เช่น เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำบัญชี ประเภทของสหกรณ์ ดังมีรายละเอียดตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนและร้อยละของพนักงานบัญชีสหกรณ์จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	7	13.2
หญิง	46	86.8
รวม	53	100.0
2. อายุ		
ต่ำกว่า 25 ปี	4	7.5
25 - 34 ปี	30	56.6
35 - 44 ปี	16	30.2
45 - 54 ปี	3	5.7
55 ปีขึ้นไป	0	0
รวม	53	100.0

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
3. ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่ามัธยมต้น	0	0
มัธยมต้น หรือเทียบเท่า	0	0
มัธยมปลาย/ปวช.หรือเทียบเท่า	7	13.2
อนุปริญญา/ปวส.หรือเทียบเท่า	9	17.0
ปริญญาตรี	35	66.0
ปริญญาโท	2	3.8
อื่นๆ	0	0
รวม	53	100.0
4. ประสบการณ์ในการทำบัญชี		
ต่ำกว่า 5 ปี	30	56.6
5 – 10 ปี	14	26.4
11 – 15 ปี	5	9.4
16 ปีขึ้นไป	4	7.5
รวม	53	100.0
5. ประเภทของสหกรณ์		
สหกรณ์การเกษตร	37	69.8
สหกรณ์นิคม	0	0
สหกรณ์ประมง	0	0
สหกรณ์ร้านค้า	2	3.8
สหกรณ์บริการ	2	3.8
สหกรณ์ออมทรัพย์	3	5.7
สหกรณ์เครดิตยูเนียน	9	17.0
รวม	53	100.0

จากตารางที่ 1 พบว่าในจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 53 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 86.8 มีอายุส่วนใหญ่ระหว่าง 25 – 34 ปี จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 56.6 มีระดับการศึกษาส่วนใหญ่อยู่ระดับปริญญาตรี จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 66.0 โดยมีประสบการณ์ในการทำบัญชีส่วนมากต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 56.6 และประเภทของสหกรณ์ส่วนใหญ่คือ สหกรณ์การเกษตร จำนวน 37 สหกรณ์ คิดเป็นร้อยละ 69.8

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการในการพัฒนาความรู้ทางการบัญชี

การวิเคราะห์ในส่วนของความต้องการในการพัฒนาความรู้การบัญชีของพนักงานบัญชีสหกรณ์ในจังหวัดอุทัยธานี ประกอบด้วย ความรู้ทางการบัญชีที่จำเป็นต่อการทำงาน ความรู้ทางการบัญชีที่ต้องการพัฒนา วิธีการในการพัฒนาความรู้ สาเหตุที่ต้องการพัฒนาความรู้ โดยใช้ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดังมีรายละเอียดตามตารางที่ 2 - 5

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความต้องการในการพัฒนาความรู้ทางการบัญชีของพนักงานบัญชีสหกรณ์จำแนกตามความจำเป็นต่อการทำงาน

ความรู้ทางการบัญชีที่จำเป็นต่อการทำงาน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
ภาษีอากร	3.28	1.149	ปานกลาง
มาตรฐานการบัญชี	4.22	0.724	มาก
มาตรฐานการสอบบัญชี	4.09	0.860	มากที่สุด
การควบคุมภายใน	3.98	0.664	มาก
เทคโนโลยีสารสนเทศรวมถึงโปรแกรมสำเร็จรูปทางบัญชี	4.39	0.742	มากที่สุด
การบริหารต้นทุน	4.01	0.635	มาก
การจัดทำงบการเงิน	4.69	0.607	มากที่สุด
รวม	4.09	0.480	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 พบว่าความรู้ทางการบัญชีที่จำเป็นต่อการทำงาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.09$, S.D. = 0.480) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า 3 ข้อแรกที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การจัดทำงบการเงิน ($\bar{X} = 4.69$, S.D. = 0.607) รองลงมาคือ เทคโนโลยีสารสนเทศรวมถึงโปรแกรมสำเร็จรูปทางบัญชี ($\bar{X} = 4.39$, S.D. = 0.742) และมาตรฐานการบัญชี ($\bar{X} = 4.09$, S.D. = 0.860) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ภาษีอากร ($\bar{X} = 3.28$, S.D. = 1.149)

ตารางที่ 3 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความต้องการในการพัฒนาความรู้ทางการบัญชีของพนักงานบัญชีสหกรณ์จำแนกตามความต้องการพัฒนา

ความต้องการในการพัฒนาความรู้	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
ภาษีอากร	3.62	0.945	มาก
มาตรฐานการบัญชี	4.37	0.713	มากที่สุด
มาตรฐานการสอบบัญชี	3.98	0.930	มากที่สุด
การควบคุมภายใน	4.00	0.707	มาก
เทคโนโลยีสารสนเทศรวมถึงโปรแกรมสำเร็จรูปทางบัญชี	4.37	0.739	มากที่สุด
การบริหารต้นทุน	4.03	0.758	มาก
การจัดทำงบการเงิน	4.41	0.718	มากที่สุด
รวม	4.11	0.483	มากที่สุด

จากตารางที่ 3 พบว่าความรู้ทางการบัญชีที่ต้องการพัฒนา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.11$, S.D. = 0.483) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า 3 ข้อแรกที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การจัดทำงบการเงิน ($\bar{X} = 4.41$, S.D. = 0.718) รองลงมาคือ มาตรฐานการบัญชี ($\bar{X} = 4.37$, S.D. = 0.713) เทคโนโลยีสารสนเทศรวมถึงโปรแกรมสำเร็จรูปทางบัญชี ($\bar{X} = 4.37$, S.D. = 0.739) และ การบริหารต้นทุน ($\bar{X} = 4.03$, S.D. = 0.758) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ภาษีอากร ($\bar{X} = 3.62$, S.D. = 0.945)

ตารางที่ 4 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความต้องการในการพัฒนาความรู้ทางการบัญชีของพนักงานบัญชีสหกรณ์จำแนกตามวิธีการในการพัฒนา

วิธีการในการพัฒนาความรู้	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
การเข้ารับการอบรม สัมมนา	4.32	0.872	มากที่สุด
ติดตามข่าวสารจากเอกสารที่เกี่ยวข้องทางการบัญชี	3.64	1.020	มาก
ค้นคว้าทางอินเทอร์เน็ต	3.69	1.084	มาก
การเข้าศึกษาต่อในสถาบันการศึกษา	3.73	1.162	มาก
ขอคำปรึกษาจากผู้ทรงคุณวุฒิ	4.26	0.788	มากที่สุด
รวม	3.93	0.639	มาก

จากตารางที่ 4 พบว่าวิธีการในการพัฒนาความรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ 3.93, S.D. = 0.639) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า 3 ข้อแรกที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การเข้ารับการอบรม สัมมนา ($\bar{X}$ = 4.32, S.D. = 0.872) รองลงมาคือ ขอคำปรึกษาจากผู้ทรงคุณวุฒิ ($\bar{X}$ = 4.26, S.D. = 0.788) และการเข้าศึกษาต่อในสถาบันการศึกษา ($\bar{X}$ = 3.73, S.D. = 1.162) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ติดตามข่าวสารจากเอกสารที่เกี่ยวข้องทางการบัญชี ($\bar{X}$ = 3.64, S.D. = 1.020)

ตารางที่ 5 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความต้องการในการพัฒนาความรู้ทางการบัญชีของพนักงานบัญชีสหกรณ์จำแนกตามสาเหตุในการพัฒนา

สาเหตุในการพัฒนาความรู้	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
เพื่อหน้าที่การงานที่สูงขึ้น	3.90	0.904	มาก
เพื่อค่าตอบแทนที่สูงขึ้น	4.00	0.898	มาก
เพื่อทันต่อความเปลี่ยนแปลงของวิชาชีพ	4.45	0.798	มากที่สุด
เพื่อนำไปช่วยผู้บริหารในการดำเนินธุรกิจ	4.33	0.853	มากที่สุด
เพื่อพัฒนาความรู้ของตนเอง	4.71	0.532	มากที่สุด
เพื่อนำไปประยุกต์ใช้กับงานที่ทำ	4.79	0.494	มากที่สุด
รวม	4.36	0.594	มากที่สุด

จากตารางที่ 5 พบว่าสาเหตุที่ต้องการพัฒนาความรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ 4.36, S.D. = 0.594) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า 3 ข้อแรกที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ เพื่อนำไปประยุกต์ใช้กับงานที่ทำ ($\bar{X}$ 4.79, S.D. = 0.494) รองลงมาคือ เพื่อพัฒนาความรู้ของตนเอง ($\bar{X}$ = 4.71, S.D. = 0.532) และเพื่อทันต่อความเปลี่ยนแปลงของวิชาชีพ ($\bar{X}$ = 4.45, S.D. = 0.798) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ เพื่อหน้าที่การงานที่สูงขึ้น ($\bar{X}$ = 3.90, S.D. = 0.904)

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการพัฒนาความรู้การบัญชี

ในส่วนของข้อมูลเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการพัฒนาความรู้ทางการบัญชี ประกอบด้วย ปัญหาในการอบรม วิธีในการพัฒนาความรู้ที่ประสบปัญหา ปัญหาในการค้นคว้าและติดตามข่าวสารทางการบัญชี โดยใช้ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานดังมีรายละเอียดตามตารางที่ 6 - 8

ตารางที่ 6 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหา อุปสรรคในการพัฒนาความรู้ทางการบัญชีของพนักงานบัญชีสหกรณ์จำแนกตามปัญหาในการอบรม

ปัญหาในการอบรม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
ขาดการสนับสนุนจากหน่วยงาน	3.15	0.988	ปานกลาง
ค่าใช้จ่ายในการอบรมมีจำนวนมาก	3.54	0.931	มาก
ความไม่พร้อมในเรื่องเวลา	4.13	0.708	มาก
ความไม่สะดวกในการเดินทาง	3.73	0.963	มาก
ไม่ทราบข่าวสารในการเปิดอบรม	3.56	0.950	มาก
รวม	3.62	0.569	มาก

จากตารางที่ 6 พบว่าปัญหาในการอบรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.62$, S.D. = 0.569) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า 3 ข้อแรกที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ความไม่พร้อมในเรื่องเวลา ($\bar{X} = 4.13$, S.D. = 0.708) รองลงมาคือ ความไม่สะดวกในการเดินทาง ($\bar{X} = 3.73$, S.D. = 0.963) และไม่ทราบข่าวสารในการเปิดอบรม ($\bar{X} = 3.56$, S.D. = 0.950) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ขาดการสนับสนุนจากหน่วยงาน ($\bar{X} = 3.15$, S.D. = 0.988)

ตารางที่ 7 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหา อุปสรรคในการพัฒนาความรู้ทางการบัญชีของพนักงานบัญชีสหกรณ์จำแนกตามวิธีในการอบรม

วิธีในการอบรม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
การเข้ารับการอบรม สัมมนา	3.30	1.084	ปานกลาง
ติดตามข่าวสารจากเอกสารที่เกี่ยวข้องทางการบัญชี	3.43	0.866	ปานกลาง
ค้นคว้าทางอินเทอร์เน็ต	3.58	0.989	มาก
การเข้าศึกษาต่อในสถาบันการศึกษา	3.66	0.939	ปานกลาง
ขอคำปรึกษาจากผู้ทรงคุณวุฒิ	3.41	0.989	ปานกลาง
รวม	3.47	0.706	ปานกลาง

จากตารางที่ 7 พบว่าวิธีในการพัฒนาความรู้ที่ประสบปัญหา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.47$, S.D. = 0.706) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า 3 ข้อแรกที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การเข้าศึกษาต่อในสถาบันการศึกษา ($\bar{X} = 3.66$, S.D. = 0.939) รองลงมาคือ คั่นคว่าทางอินเตอร์เน็ต ($\bar{X} = 3.58$, S.D. = 0.989) และติดตามข่าวสารจากเอกสารที่เกี่ยวข้องทางการบัญชี ($\bar{X} = 3.43$, S.D. = 0.866) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การเข้ารับการอบรม สัมมนา ($\bar{X} = 3.30$, S.D. = 1.084)

ตารางที่ 8 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหา อุปสรรคในการพัฒนาความรู้ทางการบัญชีของพนักงานบัญชีสหกรณ์จำแนกตามการคั่นคว่าและติดตามข่าวสารทางการบัญชี

การคั่นคว่าและติดตามข่าวสารทางการบัญชี	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
ข้อมูลข่าวสารที่ได้รับล่าช้า	3.52	0.799	ปานกลาง
ข้อมูลข่าวสารมีจำนวนจำกัด	3.52	0.911	ปานกลาง
หน่วยงานไม่มีการประชาสัมพันธ์	3.28	0.906	ปานกลาง
เนื้อหาของข่าวสารที่ได้รับยากต่อการเข้าใจ	3.43	0.866	ปานกลาง
การกระจายข่าวสารจากส่วนกลางไม่ทั่วถึง	3.43	0.990	ปานกลาง
รวม	3.44	0.733	ปานกลาง

จากตารางที่ 8 พบว่าปัญหาในการคั่นคว่าและติดตามข่าวสารทางการบัญชี โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.44$, S.D. = 0.733) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อแรกที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อมูลข่าวสารที่ได้รับล่าช้า ($\bar{X} = 3.52$, S.D. = 0.799) ข้อมูลข่าวสารมีจำนวนจำกัด ($\bar{X} = 3.52$, S.D. = 0.911) รองลงมาคือ เนื้อหาของข่าวสารที่ได้รับยากต่อการเข้าใจ ($\bar{X} = 3.43$, S.D. = 0.866) การกระจายข่าวสารจากส่วนกลางไม่ทั่วถึง ($\bar{X} = 3.43$, S.D. = 0.991) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ หน่วยงานไม่มีการประชาสัมพันธ์ ($\bar{X} = 3.28$, S.D. = 0.906)

ส่วนที่ 4 ผลการทดสอบสมมุติฐาน

การทดสอบสมมุติฐาน โดยการเปรียบเทียบตามความแตกต่างของความต้องการในการพัฒนาความรู้ทางการบัญชีของพนักงานบัญชีสหกรณ์ในจังหวัดอุทัยธานี จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำบัญชี ประเภทของสหกรณ์ โดยสถิติที่ใช้ในการทดสอบคือ ค่าที (t-test) สำหรับตัวแปรอิสระที่มีค่าย่อย 2 ค่า และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (one way ANOVA : F-test) สำหรับตัวแปรอิสระที่มีค่าย่อยมากกว่า 2 ค่าขึ้นไป มีผลการทดสอบสมมุติฐาน ดังนี้

สมมุติฐาน เพศที่แตกต่างกันส่งผลต่อความต้องการในการพัฒนาความรู้ทางการบัญชีของพนักงานบัญชีสหกรณ์ในจังหวัดอุทัยธานี

ตารางที่ 9 ผลการเปรียบเทียบความต้องการในการพัฒนาความรู้ทางการบัญชีของพนักงานบัญชีสหกรณ์ในจังหวัดอุทัยธานี จำแนกตามเพศ

ความต้องการ	เพศ	จำนวน คน	$\bar{X}$	S.D.	T- test	Sig
ด้านความรู้ทางการบัญชีที่จำเป็นต่อ การทำงาน	ชาย	7	4.1633	0.5435	0.139	0.711
	หญิง	46	4.0901	0.4755		
ด้านความรู้ทางการบัญชีที่ต้องพัฒนา	ชาย	7	4.4082	0.4623	3.061	0.086
	หญิง	46	4.0714	0.4759		
ด้านวิธีการในการพัฒนาความรู้	ชาย	7	4.2857	0.4450	2.538	0.117
	หญิง	46	3.8783	0.6511		
ด้านสาเหตุของการพัฒนาความรู้	ชาย	7	4.3571	0.3786	0.003	0.959
	หญิง	46	4.3696	0.4173		
ภาพรวม	ชาย	7	4.3029	0.3786	1.390	0.244
	หญิง	46	4.1096	0.4197		

จากตารางที่ 9 พบว่า ความต้องการในการพัฒนาความรู้ทางการบัญชีของพนักงานบัญชีสหกรณ์ในจังหวัดอุทัยธานี จำแนกตามเพศ เมื่อพิจารณาจากนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เป็นรายด้าน พบว่า ด้านความรู้ทางการบัญชีที่จำเป็นต่อการทำงาน ด้านความรู้ทางการบัญชีที่ต้องการพัฒนา ด้านวิธีการในการพัฒนาความรู้ ด้านสาเหตุที่ต้องการพัฒนาความรู้ ไม่แตกต่างกัน

สมมติฐาน อายุที่แตกต่างกันส่งผลต่อความต้องการในการพัฒนาความรู้ทางการบัญชีของพนักงานบัญชีสหกรณ์ในจังหวัดอุทัยธานี

ตารางที่ 10 ผลการเปรียบเทียบความต้องการในการพัฒนาความรู้ทางการบัญชีของพนักงานบัญชีสหกรณ์ในจังหวัดอุทัยธานีจำแนกตามอายุ

ความต้องการ	อายุ	จำนวน คน	$\bar{X}$	S.D.	F- test	Sig
ด้านความรู้ทางการบัญชีที่จำเป็นต่อ การทำงาน	ต่ำกว่า 25 ปี	4	3.9643	0.2704	0.262	0.852
	25 – 34 ปี	30	4.0762	0.4606		
	35 – 44 ปี	16	4.1786	0.5981		
	45 – 54 ปี	3	4.0952	0.1649		
ด้านความรู้ทางการบัญชีที่ต้อง พัฒนา	ต่ำกว่า 25 ปี	4	4.1786	0.1797	0.117	0.950
	25 – 34 ปี	30	4.0810	0.5166		
	35 – 44 ปี	16	4.1607	0.5239		
	45 – 54 ปี	3	4.1429	0.2474		
ด้านวิธีในการพัฒนาความรู้	ต่ำกว่า 25 ปี	4	3.8000	0.5416	0.059	0.981
	25 – 34 ปี	30	3.9400	0.7356		
	35 – 44 ปี	16	3.9500	0.5341		
	45 – 54 ปี	3	3.9333	0.4163		
ด้านสาเหตุของการพัฒนาความรู้	ต่ำกว่า 25 ปี	4	4.4167	0.1666	0.117	0.950
	25 – 34 ปี	30	4.4222	0.6532		
	35 – 44 ปี	16	4.2917	0.5073		
	45 – 54 ปี	3	4.1667	0.9279		
ภาพรวม	ต่ำกว่า 25 ปี	4	4.1000	0.1478	0.029	0.993
	25 – 34 ปี	30	4.1333	0.4512		
	35 – 44 ปี	16	4.1550	0.4325		
	45 – 54 ปี	3	4.0933	0.3330		

จากตารางที่ 10 พบว่า ความต้องการในการพัฒนาความรู้ทางการบัญชีของพนักงานบัญชีสหกรณ์ในจังหวัดอุทัยธานี จำแนกตามอายุ เมื่อพิจารณาจากนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เป็นรายด้าน พบว่า ด้านความรู้ทางการบัญชีที่จำเป็นต่อการทำงาน ด้านความรู้ทางการบัญชีที่ต้องการพัฒนา ด้านวิธีการในการพัฒนาความรู้ ด้านสาเหตุที่ต้องการพัฒนาความรู้ ไม่แตกต่างกัน

สมมติฐาน ระดับการศึกษาที่แตกต่างกันส่งผลต่อความต้องการในการพัฒนาความรู้ทางการบัญชีของพนักงานบัญชีสหกรณ์ในจังหวัดอุทัยธานี

ตารางที่ 11 ผลการเปรียบเทียบความต้องการในการพัฒนาความรู้ทางการบัญชีของพนักงานบัญชีสหกรณ์ในจังหวัดอุทัยธานีจำแนกตามระดับการศึกษา

ความต้องการ	ระดับการศึกษา	จำนวน คน	$\bar{X}$	S.D.	F- test	Sig
ด้านความรู้ทางการบัญชี ที่จำเป็นต่อการทำงาน	มัธยมปลาย/ปวช.หรือเทียบเท่า	7	3.7551	0.5327	6.915	0.001*
	อนุปริญญา/ปวส.หรือเทียบเท่า	9	3.8889	0.3626		
	ปริญญาตรี	35	4.0997	0.4022		
	ปริญญาโท	2	3.2857	0.4040		
ด้านความรู้ทางการบัญชี ที่ต้องการพัฒนา	มัธยมปลาย/ปวช.หรือเทียบเท่า	7	3.8163	0.6787	4.428	0.008*
	อนุปริญญา/ปวส.หรือเทียบเท่า	9	4.0476	0.2369		
	ปริญญาตรี	35	4.2408	0.4268		
	ปริญญาโท	2	3.2857	0.4040		
ด้านวิธีในการพัฒนา ความรู้	มัธยมปลาย/ปวช.หรือเทียบเท่า	7	3.5143	0.7904	2.096	0.113
	อนุปริญญา/ปวส.หรือเทียบเท่า	9	4.0222	0.3383		
	ปริญญาตรี	35	4.0286	0.6419		
	ปริญญาโท	2	3.3000	0.4242		
ด้านสาเหตุของการพัฒนา ความรู้	มัธยมปลาย/ปวช.หรือเทียบเท่า	7	4.3333	0.6309	1.621	0.197
	อนุปริญญา/ปวส.หรือเทียบเท่า	9	4.4815	0.3768		
	ปริญญาตรี	35	4.3952	0.6104		
	ปริญญาโท	2	3.5000	0.7071		

ตารางที่ 11 (ต่อ)

ความต้องการ	ระดับการศึกษา	จำนวน คน	$\bar{X}$	S.D.	F- test	Sig
ภาพรวม	มัธยมปลาย/ปวช.หรือเทียบเท่า	7	3.8629	0.5219	4.923	0.005*
	อนุปริญญา/ปวส.หรือเทียบเท่า	9	4.1022	0.1919		
	ปริญญาตรี	35	4.2434	0.3698		
	ปริญญาโท	2	3.3400	0.4808		
	อื่น ๆ	0	0	0		

จากตารางที่ 11 พบว่า ความต้องการในการพัฒนาความรู้ทางการบัญชีของพนักงานบัญชีสหกรณ์ในจังหวัดอุทัยธานี จำแนกตามระดับการศึกษา โดยภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความรู้ทางการบัญชีที่จำเป็นต่อการทำงาน ด้านความรู้ทางการบัญชีที่ต้องการพัฒนา แตกต่างกัน

เมื่อพบนัยสำคัญทางสถิติ จึงทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ และภาพรวมโดยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's Method) ได้ผลการทดสอบแสดงดังตารางที่ 12 – 14

ตารางที่ 12 ผลการเปรียบเทียบความต้องการในการพัฒนาความรู้ทางการบัญชีของพนักงานบัญชีสหกรณ์ในจังหวัดอุทัยธานี ในด้านความรู้ทางการบัญชีที่จำเป็นต่อการทำงานจำแนกตามระดับการศึกษาโดยวิธีการทดสอบของเชฟเฟ

ระดับการศึกษา	ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05		
	จำนวนคน = 53	1	2
มัธยมปลาย/ปวช.หรือเทียบเท่า	7	3.7551	3.7551
อนุปริญญา/ปวส.หรือเทียบเท่า	9	3.8889	3.8889
ปริญญาตรี	35	-	4.2694
ปริญญาโท	2	3.2857	-
Sig		0.159	0.281

จากตารางที่ 12 พบว่า ความต้องการในการพัฒนาความรู้ทางการบัญชีของพนักงานบัญชี สหกรณ์ในจังหวัดอุทัยธานี ในด้านความรู้ทางการบัญชีที่จำเป็นต่อการทำงานจำแนกตามระดับ การศึกษามีแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จำนวน 2 คู่ ระหว่างระดับมัธยม ปลาย/ปวช.หรือเทียบเท่ากับระดับปริญญาตรี และระหว่างระดับปริญญาตรีกับระดับปริญญาโท

ตารางที่ 13 ผลการเปรียบเทียบความต้องการในการพัฒนาความรู้ทางการบัญชีของพนักงานบัญชี สหกรณ์ในจังหวัดอุทัยธานี ในด้านความรู้ทางการบัญชีที่ต้องการพัฒนา จำแนกตามระดับ การศึกษาโดยวิธีการทดสอบของเซฟเฟ

ระดับการศึกษา	ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05		
	จำนวนคน = 53	1	2
มัธยมปลาย/ปวช.หรือเทียบเท่า	7	3.8163	3.8163
อนุปริญญา/ปวส.หรือเทียบเท่า	9	4.0476	4.0476
ปริญญาตรี	35	-	4.2408
ปริญญาโท	2	3.2857	-
Sig		0.068	0.508

จากตารางที่ 13 พบว่า ความต้องการในการพัฒนาความรู้ทางการบัญชีของพนักงานบัญชี สหกรณ์ในจังหวัดอุทัยธานี ในด้านความรู้ทางการบัญชีที่ต้องการพัฒนา จำแนกตามระดับ การศึกษามีแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จำนวน 1 คู่ ระหว่างระดับปริญญาตรี กับระดับปริญญาโท

ตารางที่ 14 ผลการเปรียบเทียบความต้องการในการพัฒนาความรู้ทางการบัญชีของพนักงานบัญชี สหกรณ์ในจังหวัดอุทัยธานีในภาพรวม จำแนกตามระดับการศึกษาโดยวิธีการทดสอบของเซฟเฟ

ระดับการศึกษา	ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05		
	จำนวนคน = 53	1	2
มัธยมปลาย/ปวช.หรือเทียบเท่า	7	3.8548	3.8548
อนุปริญญา/ปวส.หรือเทียบเท่า	9	-	4.1101
ปริญญาตรี	35	-	4.2335
ปริญญาโท	2	3.3429	-
Sig		0.217	0.478

จากตารางที่ 14 พบว่า ความต้องการในการพัฒนาความรู้ทางการบัญชีของพนักงานบัญชี สหกรณ์ในจังหวัดอุทัยธานี ในภาพรวม จำแนกตามระดับการศึกษามีแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จำนวน 2 คู่ ระหว่างระดับอนุปริญญา/ปวส.หรือเทียบเท่ากับระดับปริญญาตรี และระดับปริญญาตรีกับปริญญาโท

สมมติฐาน ประสพการณ์ในการทำบัญชีที่แตกต่างกันส่งผลต่อความต้องการในการพัฒนาความรู้ทางการบัญชีของพนักงานบัญชีสหกรณ์ในจังหวัดอุทัยธานี

ตารางที่ 15 ผลการเปรียบเทียบความต้องการในการพัฒนาความรู้ทางการบัญชีของพนักงานบัญชี สหกรณ์ในจังหวัดอุทัยธานีจำแนกตามประสพการณ์ในการทำบัญชี

ความต้องการ	ประสพการณ์ใน การทำบัญชี	จำนวน คน	$\bar{X}$	S.D.	F- test	Sig
ด้านความรู้ทางการบัญชีที่จำเป็น ต่อการทำงาน	ต่ำกว่า 5 ปี	30	4.1429	0.4277	2.874	0.046
	5 – 10 ปี	14	4.2143	0.5097		
	11 – 15 ปี	5	3.5429	0.6010		
	16 ปี	4	4.0714	0.1428		
ด้านความรู้ทางการบัญชีที่ต้อ งการพัฒนา	ต่ำกว่า 5 ปี	30	4.2095	0.3632	5.053	0.004*
	5 – 10 ปี	14	4.1429	0.5686		
	11 – 15 ปี	5	3.4000	0.5190		
	16 ปี	4	4.2143	0.2474		

ตารางที่ 15 (ต่อ)

ความต้องการ	ประสบการณ์ในการทำบัญชี	จำนวนคน	$\bar{X}$	S.D.	F- test	Sig
ด้านวิธีในการพัฒนาความรู้	ต่ำกว่า 5 ปี	30	4.1667	0.5435	4.210	0.10
	5 – 10 ปี	14	3.6286	0.5594		
	11 – 15 ปี	5	3.4000	0.9899		
	16 ปี	4	3.9000	0.3464		
ด้านสาเหตุของการพัฒนาความรู้	ต่ำกว่า 5 ปี	30	4.4722	0.5708	0.859	0.469
	5 – 10 ปี	14	4.1667	0.6304		
	11 – 15 ปี	5	4.3000	0.3800		
	16 ปี	4	4.3750	0.8646		
ภาพรวม	ต่ำกว่า 5 ปี	30	4.2453	0.3486	3.499	0.022*
	5 – 10 ปี	14	4.0657	0.4464		
	11 – 15 ปี	5	3.6560	0.5142		
	16 ปี	4	4.1500	0.2946		

จากตารางที่ 15 พบว่า ความต้องการในการพัฒนาความรู้ทางการบัญชีของพนักงานบัญชี สหกรณ์ในจังหวัดอุทัยธานี จำแนกตามประสบการณ์ในการทำบัญชี โดยภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความรู้ทางการบัญชีที่ต้องการพัฒนา แตกต่างกัน

เมื่อพบนัยสำคัญทางสถิติ จึงทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ และภาพรวมโดยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's Method) ได้ผลการทดสอบแสดงดังตารางที่ 16 – 17

ตารางที่ 16 ผลการเปรียบเทียบความต้องการในการพัฒนาความรู้ทางการบัญชีของพนักงานบัญชี สหกรณ์ในจังหวัดอุทัยธานี ในด้านความรู้ทางการบัญชีที่ต้องการพัฒนา จำแนกตามประสบการณ์ ในการทำบัญชี โดยวิธีการทดสอบของเซฟเฟ

ประสบการณ์ในการทำบัญชี	ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05		
	จำนวนคน = 53	1	2
ต่ำกว่า 5 ปี	30	-	4.2095
5 – 10 ปี	14	-	4.1429
11 – 15 ปี	5	3.4000	-
16 ปี	4	-	4.2143
Sig		1.000	0.992

จากตารางที่ 16 พบว่า ความต้องการในการพัฒนาความรู้ทางการบัญชีของพนักงานบัญชี สหกรณ์ในจังหวัดอุทัยธานี ในด้านความรู้ทางการบัญชีที่ต้องการพัฒนา จำแนกตามประสบการณ์ ในการทำบัญชี มีแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จำนวน 2 คู่ ระหว่างต่ำกว่า 5 ปี กับ 11 – 15 ปี และระหว่าง 5 – 10 ปีกับ 11 – 15 ปี

ตารางที่ 17 ผลการเปรียบเทียบความต้องการในการพัฒนาความรู้ทางการบัญชีของพนักงานบัญชี สหกรณ์ในจังหวัดอุทัยธานีในภาพรวม จำแนกตามประสบการณ์ในการทำบัญชี โดยวิธีการ ทดสอบของเซฟเฟ

ประสบการณ์ในการทำบัญชี	ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05	
	จำนวนคน = 53	1
ต่ำกว่า 5 ปี	30	4.2478
5 – 10 ปี	14	4.0381
11 – 15 ปี	5	3.6607
16 ปี	4	4.1402
Sig		.059

จากตารางที่ 17 พบว่า ความต้องการในการพัฒนาความรู้ทางการบัญชีของพนักงานบัญชี สหกรณ์ในจังหวัดอุทัยธานี ในภาพรวม จำแนกตามประสบการณ์ในการทำบัญชี แตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จำนวน 1 คู่ ระหว่างต่ำกว่า 5 ปีกับ 11 – 15 ปี

สมมติฐาน ประเภทของสหกรณ์ที่แตกต่างกันส่งผลต่อความต้องการ ในการพัฒนาความรู้
ทางการบัญชีของพนักงานบัญชีสหกรณ์ในจังหวัดอุทัยธานี

ตารางที่ 18 ผลการเปรียบเทียบความต้องการในการพัฒนาความรู้ทางการบัญชีของพนักงานบัญชี
สหกรณ์ในจังหวัดอุทัยธานีจำแนกตามประเภทของสหกรณ์

ความต้องการ	ประเภทของสหกรณ์	จำนวน คน	$\bar{X}$	S.D.	F- test	Sig
ด้านความรู้ทางการบัญชีที่จำเป็น ต่อการทำงาน	สหกรณ์การเกษตร	37	4.0656	.50798	0.178	0.949
	สหกรณ์ร้านค้า	2	4.2857	.40406		
	สหกรณ์บริการ	2	4.2143	.10102		
	สหกรณ์ออมทรัพย์	3	4.1429	.65465		
	สหกรณ์เครดิตยูเนี่ยน	9	4.1587	.43121		
ด้านความรู้ทางการบัญชีที่ต้อง พัฒนา	สหกรณ์การเกษตร	37	4.0618	.50118	0.565	0.689
	สหกรณ์ร้านค้า	2	4.4286	.60609		
	สหกรณ์บริการ	2	4.0000	.40406		
	สหกรณ์ออมทรัพย์	3	4.2381	.59476		
	สหกรณ์เครดิตยูเนี่ยน	9	4.2540	.40894		
ด้านวิธีการพัฒนาความรู้	สหกรณ์การเกษตร	37	3.8757	0.6503	0.550	0.700
	สหกรณ์ร้านค้า	2	3.9000	0.1414		
	สหกรณ์บริการ	2	3.9000	0.1414		
	สหกรณ์ออมทรัพย์	3	3.8000	1.2165		
	สหกรณ์เครดิตยูเนี่ยน	9	4.2222	0.5142		
ด้านสาเหตุของการพัฒนาความรู้	สหกรณ์การเกษตร	37	4.3423	0.5371	0.710	0.589
	สหกรณ์ร้านค้า	2	5.0000	0.0000		
	สหกรณ์บริการ	2	4.5000	0.7071		
	สหกรณ์ออมทรัพย์	3	3.7222	1.2057		
	สหกรณ์เครดิตยูเนี่ยน	9	4.5185	0.5299		

ตารางที่ 18 (ต่อ)

ความต้องการ	ประเภทของสหกรณ์	จำนวน คน	$\bar{X}$	S.D.	F- test	Sig
ภาพรวม	สหกรณ์การเกษตร	37	4.0930	0.3880	0.710	0.589
	สหกรณ์ร้านค้า	2	4.4200	0.3111		
	สหกรณ์บริการ	2	4.1600	0.3394		
	สหกรณ์ออมทรัพย์	3	4.0000	0.8772		
	สหกรณ์เครดิตยูเนี่ยน	9	4.2844	0.4120		

จากตารางที่ 18 พบว่า ความต้องการในการพัฒนาความรู้ทางการบัญชีของพนักงานบัญชีสหกรณ์ในจังหวัดอุทัยธานี จำแนกตามประเภทของสหกรณ์ เมื่อพิจารณาจากนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เป็น รายด้าน พบว่า ด้านความรู้ทางการบัญชีที่ต้องพัฒนา ด้านความรู้ทางการบัญชีที่ต้องพัฒนา ด้านวิธีในการพัฒนาความรู้ ด้านสาเหตุของการพัฒนาความรู้ ไม่แตกต่างกัน

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษา อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการในการพัฒนาความรู้ทางการบัญชีของพนักงานบัญชีสหกรณ์ในจังหวัดอุทัยธานี โดยมีพนักงานบัญชีที่ตอบแบบสอบถามจำนวน 53 คน ทำให้ทราบถึงความต้องการในการพัฒนาความรู้ทางการบัญชีของพนักงานบัญชีสหกรณ์ในจังหวัดอุทัยธานีสรุปได้ตามลำดับดังนี้

1. สรุปผลการวิจัย
2. อภิปรายผล
3. ข้อเสนอแนะ
4. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการในการพัฒนาความรู้ทางการบัญชีของพนักงานบัญชีสหกรณ์ในจังหวัดอุทัยธานี สรุปได้ดังนี้

ผลการศึกษาข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่าพนักงานบัญชีสหกรณ์ในจังหวัดอุทัยธานี โดยส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 86.8 อายุระหว่าง 25 – 34 ปี จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 56.6 มีการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 66.0 โดยมีประสบการณ์ในการทำบัญชีต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 56.6 และประเภทของสหกรณ์ส่วนมากเป็นสหกรณ์การเกษตร จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 69.8

ผลการศึกษาเกี่ยวกับความต้องการในการพัฒนาความรู้ทางการบัญชี พบว่าพนักงานบัญชีสหกรณ์ในจังหวัดอุทัยธานีส่วนใหญ่คิดว่าเรื่องการจัดทำงบการเงินจำเป็นต่อการทำงานมากที่สุด อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.69$) ส่วนเรื่องที่พนักงานบัญชีสหกรณ์จำเป็นต่อการทำงานน้อยที่สุดคือ ด้านภาษีอากร ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.28$) สำหรับการจัดทำงบการเงินจะเป็นเรื่องพนักงานบัญชีสหกรณ์ต้องการพัฒนาความรู้มากที่สุด ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.41$) และภาษีอากรเป็นเรื่องพนักงานบัญชีสหกรณ์ต้องการพัฒนาความรู้น้อยที่สุด ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.62$) และวิธีการที่พนักงานบัญชีสหกรณ์สนใจที่จะพัฒนาความรู้ทางการบัญชีมากที่สุดคือการเข้ารับการอบรม สัมมนา ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.32$) สำหรับวิธีการที่พนักงานบัญชีสหกรณ์สนใจที่จะพัฒนาความรู้ทางการบัญชีน้อยที่สุดคือ ติดตามข่าวสารจากเอกสารที่เกี่ยวข้องทาง

การบัญชี ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.64$) ส่วนสาเหตุที่ต้องการพัฒนาความรู้ทางการบัญชีมากที่สุดคือ เพื่อนำไปประยุกต์ใช้กับงานที่ทำ ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.79$) และเพื่อหน้าที่การทำงานที่สูงขึ้นเป็น สาเหตุที่ต้องการพัฒนาความรู้ทางการบัญชีน้อยที่สุด ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.90$)

ผลการศึกษาเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการพัฒนาความรู้ทางการบัญชีของพนักงานบัญชีสหกรณ์ในจังหวัดอุทัยธานี พบว่าปัญหาในการอบรมส่วนใหญ่คือ ความไม่พร้อมในเรื่องเวลามากที่สุด อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.13$) ส่วนปัญหาในวิธีการพัฒนาความรู้ส่วนใหญ่จะประสบปัญหาด้านการเข้าศึกษาต่อในสถาบันการศึกษา ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.66$) และปัญหาในการค้นคว้าและติดตามข่าวสารทางการบัญชีนั้นส่วนใหญ่มีปัญหาเรื่องการกระจายข่าวสารจากส่วนกลางไม่ทั่วถึง ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.43$)

ผลการทดสอบสมมติฐานการเปรียบเทียบความต้องการในการพัฒนาความรู้ทางการบัญชีของพนักงานบัญชีสหกรณ์ในจังหวัดอุทัยธานีที่มีต่อ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำบัญชี และประเภทของสหกรณ์ ได้ผลสรุปดังนี้

1. เพศที่แตกต่างกันส่งผลต่อความต้องการในการพัฒนาความรู้ทางการบัญชีของพนักงานบัญชีสหกรณ์ในจังหวัดอุทัยธานีไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. อายุที่แตกต่างกันส่งผลต่อความต้องการในการพัฒนาความรู้ทางการบัญชีของพนักงานบัญชีสหกรณ์ในจังหวัดอุทัยธานีไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. ระดับการศึกษาที่แตกต่างกันส่งผลต่อความต้องการในการพัฒนาความรู้ทางการบัญชีของพนักงานบัญชีสหกรณ์ในจังหวัดอุทัยธานีแตกต่างกัน ในด้านความรู้ทางการบัญชีที่จำเป็นต่อการทำงาน พนักงานบัญชีสหกรณ์ที่มีการศึกษาระดับระดับมัธยมปลาย/ปวช.หรือเทียบเท่ามีความต้องการแตกต่างกับ พนักงานบัญชีสหกรณ์ที่มีการศึกษาระดับระดับปริญญาตรี และพนักงานบัญชีสหกรณ์ที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีมีความต้องการแตกต่างกับ พนักงานบัญชีสหกรณ์ที่มีการศึกษาระดับปริญญาโท ด้านความรู้ทางการบัญชีที่ต้องการพัฒนา พนักงานบัญชีสหกรณ์ที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีมีความต้องการแตกต่างกับ พนักงานบัญชีสหกรณ์ที่มีการศึกษาระดับปริญญาโท ส่วนด้านวิธีในการพัฒนาความรู้ และด้านสาเหตุของการพัฒนาความรู้ไม่แตกต่างกัน
4. ประสบการณ์ในการทำบัญชีที่แตกต่างกันส่งผลต่อความต้องการในการพัฒนาความรู้ทางการบัญชีของพนักงานบัญชีสหกรณ์ในจังหวัดอุทัยธานีแตกต่างกัน ในด้านความรู้ทางการบัญชีที่ต้องการพัฒนาพนักงานบัญชีสหกรณ์ที่มีประสบการณ์ในการทำบัญชีต่ำกว่า 5 ปี มีความต้องการแตกต่างกับ พนักงานบัญชีสหกรณ์ที่มีประสบการณ์ในการทำบัญชี 11 – 15 ปี และพนักงานบัญชีสหกรณ์ที่มีประสบการณ์ในการทำบัญชี 5 – 10 ปีมีความต้องการแตกต่างกับ

พนักงานบัญชีสหกรณ์ที่มีประสบการณ์ในการทำบัญชี 11 - 15 ปี ส่วนด้านความรู้ทางการบัญชีที่จำเป็นต่อการทำงาน ด้านวิธีในการพัฒนาความรู้ และด้านสาเหตุของการพัฒนาความรู้ไม่แตกต่างกัน

5. ประเภทของสหกรณ์ที่แตกต่างกันส่งผลต่อความต้องการในการพัฒนาความรู้ทางการบัญชีของพนักงานบัญชีสหกรณ์ในจังหวัดอุทัยธานีไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการในการพัฒนาความรู้ทางการบัญชีของพนักงานบัญชีสหกรณ์ในจังหวัดอุทัยธานี จากผลการศึกษาพบว่า พบว่ากลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นพนักงานบัญชีสหกรณ์ในจังหวัดอุทัยธานีส่วนใหญ่มีความต้องการพัฒนาความรู้ด้านการจัดทำงบการเงินเพราะจำเป็นต่อการทำงาน และต้องการพัฒนาความรู้ด้านการจัดทำงบการเงินมากที่สุด เพื่อนำไปประยุกต์ใช้กับงานที่ทำ เพราะสหกรณ์จะต้องจัดทำงบการเงินให้แล้วเสร็จเพื่อส่งให้ผู้สอบบัญชีภาครัฐหรือภาคเอกชนตรวจสอบให้แล้วเสร็จ ภายใน 150 วันหลังสิ้นปีบัญชี ทั้งนี้เพื่อความถูกต้องและมีประสิทธิภาพ จึงทำให้พนักงานบัญชีสหกรณ์ส่วนใหญ่ต้องการพัฒนาความรู้ทางการจัดทำงบการเงินมากที่สุด สำหรับด้านเทคโนโลยีสารสนเทศรวมถึงโปรแกรมสำเร็จรูปทางบัญชีส่วนใหญ่กลับไม่ให้ความสำคัญที่จะพัฒนาความรู้ในด้านนี้ ซึ่งในปัจจุบันนี้เทคโนโลยีสารสนเทศรวมถึงโปรแกรมสำเร็จรูปทางบัญชีเป็นสิ่งที่เข้ามามีบทบาทในการจัดทำบัญชีเพิ่มมากขึ้น ดังเช่นที่ วาสนา สังขรักษ์ (2552) กล่าวว่า อะไรที่ถือเป็นปอดของนักบัญชี คำตอบคงหนีไม่พ้นคอมพิวเตอร์นั่นเอง เพราะถือเป็นเครื่องช่วยจำแนกรายการข้อมูลต่าง ๆ ให้ถูกต้องตามที่นักบัญชีต้องการรวมถึงเก็บสะสมข้อมูลที่จำเป็น ได้อย่างมีประสิทธิภาพและถูกต้อง ถ้าจะบอกว่ นักบัญชีที่ใช้คอมพิวเตอร์ไม่เป็นก็เปรียบเหมือนคนที่ไม่มีปอดหรือปอดพรมมีแต่รอวันตาย ในอนาคตอันใกล้ความจริงคอมพิวเตอร์กับนักบัญชีเป็นของคู่กัน นอกจากนี้ความต้องการในการพัฒนาความรู้ทางการบัญชีของพนักงานบัญชีสหกรณ์ยังสอดคล้องกับทฤษฎีความต้องการของ แอลเดอร์เฟอร์ (Alderfer's ERG Theory) ในลำดับความต้องการเจริญโตที่กล่าวว่าบุคคลมีความต้องการที่จะเจริญเติบโตพัฒนาและใช้ความสามารถของพวกเขาอย่างเต็มที่ด้วยการแสวงหาโอกาสและการเอาชนะความท้าทายใหม่ ๆ ความต้องการข้างต้นยังสอดคล้องกับบทความเรื่องนักบัญชียุคใหม่ของพัชรินทร์ โสมปาน (2548) ที่กล่าวว่า องค์กรให้การยอมรับนักบัญชี มากขึ้น เพราะสามารถช่วยพัฒนาระบบไอทีขององค์กร และสามารถให้ข้อมูลและคำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจทางธุรกิจการ สื่อสารกับแผนกอื่นปัจจุบันนักบัญชีมีความสามารถในการสื่อสารกับผู้คน

ในแผนกอื่นมากขึ้นการพัฒนาด้านบทบาทการทำงานนักบัญชีได้เปลี่ยนบทบาทจากการทำงานอยู่แต่ในแผนกบัญชี ไปสู่การพัฒนาเป็นผู้บริหารที่ช่วยทางด้านการจัดการได้มากขึ้น สำหรับวิธีการที่พนักงานบัญชีสหกรณ์สนใจที่จะพัฒนาความรู้ทางการบัญชีคือ การเข้ารับการอบรม

ประเด็นของปัญหา อุปสรรคการพัฒนาความรู้โดยการอบรม สัมมนาพนักงานบัญชีสหกรณ์จะมีปัญหาในเรื่องความไม่พร้อมในเรื่องเวลาโดยที่พนักงานบัญชีสหกรณ์จะไม่มีเวลาไปพัฒนาความรู้ อาจเป็นเพราะภาระงานที่มากและความไม่สะดวกในการเดินทาง รวมถึงการเข้ารับการศึกษาคือในสถาบันการศึกษา ดังนั้นทั้งหน่วยงานภาครัฐและเอกชนควรหันมาแก้ไขปัญหาดังกล่าวซึ่งอาจจะมีการจัดสรรงบประมาณในการพัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้องพร้อมทั้งจัดสรรภาระงานที่รับผิดชอบให้เหมาะสมเพื่อพนักงานบัญชีของสหกรณ์จะมีเวลาในการพัฒนาความรู้เพราะการที่พนักงานบัญชีของสหกรณ์ได้รับการพัฒนาความรู้อยู่เสมอจะส่งผลให้การทำงานขององค์กรมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการในการพัฒนาความรู้ทางการบัญชีของพนักงานบัญชีสหกรณ์ในจังหวัดอุทัยธานี มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ด้านหน่วยงานหรือสถาบันที่จัดพัฒนาความรู้

1. ควรมีการสำรวจถึงความต้องการในการพัฒนาความรู้ของพนักงานบัญชีสหกรณ์เพื่อจะสามารถทราบได้ว่าพนักงานบัญชีสหกรณ์ต้องการพัฒนาในเรื่องใดทำให้สามารถจัดเนื้อหาได้ตรงกับความต้องการของพนักงานบัญชีสหกรณ์
2. ควรมีการสำรวจถึงระยะเวลาที่เหมาะสมในการพัฒนาความรู้ทางการบัญชีเพื่อจะสามารถแก้ปัญหาความไม่พร้อมของเวลา โดยจัดทำแบบสอบถามถึงช่วงเวลาที่คิดว่าเหมาะสมซึ่งจะช่วยให้เมื่อจัดอบรมจะมีผู้เข้าร่วมได้เป็นจำนวนมากขึ้น

ด้านพนักงานบัญชีสหกรณ์

1. ควรเข้ารับการพัฒนาความรู้ทางการบัญชีอย่างสม่ำเสมอเนื่องจากในปัจจุบันข้อมูลทางการบัญชีมีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มเติมมากขึ้นซึ่งเมื่อได้รับทราบการเปลี่ยนแปลงจะสามารถนำมาใช้ในการทำงานใช้ในการนำเสนอข้อมูลแก่ผู้บริหารเพื่อผู้บริหารจะนำไปใช้ในการตัดสินใจได้ถูกต้องมากขึ้น
2. ควรติดตามข่าวสารที่เกี่ยวกับวิชาชีพบัญชีเพื่อทราบถึงความเปลี่ยนแปลงหรือสถานที่ที่ให้การพัฒนาความรู้ทางการบัญชี โดยอาจสมัครเป็นสมาชิกของสมาคมนักบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทยหรือสมาชิกสรรพากรสาสน์

ข้อเสนอแนะในการศึกษารั้งต่อไป

เนื่องจากระยะเวลาในการศึกษาค่อนข้างจำกัด และกลุ่มเป้าหมายเป็นพนักงานบัญชี สหกรณ์ในจังหวัดอุทัยธานี ดังนั้น ผลการศึกษาและข้อค้นพบจึงอาจจะมีประโยชน์สำหรับการปรับปรุงแก้ไขเฉพาะกลุ่ม ทั้งนี้เพราะความเห็นที่ได้รับจากการศึกษาจะมีอยู่ในขอบเขตเฉพาะ ดังนั้นในการศึกษาในโอกาสต่อไปควรเพิ่มกลุ่มประชากร โดยพิจารณาจากกลุ่มอื่น ๆ ซึ่งประโยชน์ของการนำผลการศึกษาไปใช้จะมีหลากหลายมากขึ้นตามไปด้วย

บรรณานุกรม

- ฉัตรชัย พงษ์ประยูร. (2529). สังคมชนบทไทย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชลิตพันธ์ บุญมีสุวรรณ. (2547). การวางระบบบัญชี. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ.
- ชูศรี วงศ์รัตนะ. (2534). เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์และทำปกเจริญผล.
- ดิเรก ฤกษ์ห่อราย. (2527). การส่งเสริมการเกษตร : หลักการและวิธีการ. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิชจำกัด.
- ต่อลาภ สุขพันธ์. (2546). คุณสมบัติของนักบัญชีที่พึงประสงค์ของสถานประกอบการในจังหวัดลำปาง. การค้นคว้าแบบอิสระปริญญาโท: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ประพันธ์ ศิริรัตน์ธำรง , อภิรักษ์ พุ่มกลิ่น และกัญญา ประยูรสุข. (2549). การวางระบบบัญชี. กรุงเทพมหานคร: BrandAgebooks.
- พัชรินทร์ โสมปาน. (2548). นักบัญชียุคใหม่. [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา <http://tdc.thailis.or.th/tdc/download.php>
- โยธิน สันสนุทธ. (2530). มนุษย์สัมพันธ์ : จิตวิทยาการทำงานในองค์การ. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.
- รัชณี พงุรณทรัพย์. (2545). การศึกษาความต้องการและแนวทางในการพัฒนาบุคลากรของเจ้าหน้าที่การเงิน ในมหาวิทยาลัยขอนแก่น. การค้นคว้าแบบอิสระปริญญาโท: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วฏปณณ์ บุญธิมา. (2545). ความต้องการสินเชื่อของลูกค้าเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรเพื่อการประกอบอาชีพอย่างอื่นที่เกี่ยวข้องในการเกษตรของลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ในเขตอำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่. การค้นคว้าแบบอิสระปริญญาโท: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วาสนา สังฆรักษ์. ปอดของนักบัญชี. [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา <http://gotoknow.org/blog/anw3acc/239058>
- สมยศ นาวิการ. (2520). ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการบริหาร. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ดวงกมล.
- สมยศ นาวิการ. (2540). การบริหารและพฤติกรรมองค์กร. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ผู้จัดการ.
- สมนึก เอื้อจิระพงษ์พันธ์. (2545). การบัญชีต้นทุน 2 : แนวคิดและการประยุกต์เพื่อการตัดสินใจเชิงการบริหาร. กรุงเทพมหานคร: มคอกรอ-ฮิล อินเทอร์เน็ตเนชั่นแนล เอ็นเตอร์ไพรส์.

อำนาจ แสงสว่าง. (2536). จิตวิทยาอุตสาหกรรม. กรุงเทพมหานคร: บริษัท อักษรวิทัศน์ จำกัด.

Koll, Patrica. (1979). **Evaluation of the Item in Educational Administration in Wisconsin and Minnesota.** Dissertation Abstracts International.n.p.

Miller, Rima. (1978). **An Evaluation of the Development and Implementation of a pilot. Leadership Training Program.** Dissertation Abstracts International.n.p

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายนามผู้เชี่ยวชาญ

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในงานวิจัย

1. นางสาวนิภา แจงหนงค์
นักวิชาการตรวจสอบบัญชีชำนาญการ   สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์อุทัยธานี
2. นางสาวจริยา ลี้มสุวรรณ
นักวิชาการตรวจสอบบัญชีชำนาญการ   สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์อุทัยธานี
3. นายปรีดา นุตโร
นักวิชาการตรวจสอบบัญชีชำนาญการ   สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์อุทัยธานี

ภาคผนวก ข
แบบสอบถามงานวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง

ปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการในการพัฒนาความรู้ทางการบัญชีของพนักงานบัญชีสหกรณ์ในจังหวัดอุทัยธานี

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีต่อความต้องการในการพัฒนาความรู้ทางการบัญชี ของพนักงานบัญชีสหกรณ์ในจังหวัดอุทัยธานี

แบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการใช้ในการพัฒนาความรู้ทางการบัญชีของพนักงานบัญชีสหกรณ์

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ

2. การตอบแบบสอบถามของท่านจะมีประโยชน์ต่อความต้องการในการพัฒนาความรู้ทางการบัญชีของพนักงานบัญชีของสหกรณ์ในจังหวัดอุทัยธานี จึงใคร่ขอความกรุณาท่าน โปรดตอบแบบสอบถามทุกข้อ ด้วยความเป็นจริง

ขอขอบพระคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. เพศ

- ชาย หญิง

2. อายุ

- ต่ำกว่า 25 ปี 25 – 34 ปี
 35 – 44 ปี 45 – 54 ปี
 55 ปีขึ้นไป

3. ระดับการศึกษา

- ต่ำกว่ามัธยมต้น มัธยมต้น หรือเทียบเท่า
 มัธยมปลาย/ปวช. หรือเทียบเท่า อนุปริญญา/ปวส. หรือเทียบเท่า
 ปริญญาตรี ปริญญาโท
 อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

4. ประสบการณ์ในการทำบัญชี

- ต่ำกว่า 5 ปี 5 – 10 ปี
 11 – 15 ปี 16 ปีขึ้นไป

5. ประเภทของสหกรณ์

- สหกรณ์การเกษตร สหกรณ์นิคม
 สหกรณ์ประมง สหกรณ์ร้านค้า
 สหกรณ์บริการ สหกรณ์ออมทรัพย์
 สหกรณ์เครดิตยูเนียน

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการใช้ในการพัฒนาความรู้ทางการบัญชีของพนักงานบัญชีสหกรณ์

5	หมายถึง	เห็นด้วยมากที่สุด
4	หมายถึง	เห็นด้วยมาก
3	หมายถึง	เห็นด้วยปานกลาง
2	หมายถึง	เห็นด้วยน้อย
1	หมายถึง	เห็นด้วยน้อยที่สุด

ข้อ	คำถาม	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
1.	ท่านคิดว่าความรู้ทางการบัญชีด้านใด ที่จำเป็นต่อการทำงานของท่าน					
	- บัญชีภาษีอากร					
	- มาตรฐานการบัญชี					
	- มาตรฐานการสอบบัญชี					
	- การควบคุมภายใน					
	- เทคโนโลยีสารสนเทศรวมถึง โปรแกรมสำเร็จรูปทางการบัญชี					
	- การบริหารต้นทุน					
	- การจัดทำงบการเงิน					
2.	ความรู้เกี่ยวกับด้านบัญชีเรื่องใดที่ท่านมีความต้องการพัฒนาความรู้					
	- บัญชีภาษีอากร					
	- มาตรฐานการบัญชี					
	- มาตรฐานการสอบบัญชี					
	- การควบคุมภายใน					
	- เทคโนโลยีสารสนเทศรวมถึง โปรแกรมสำเร็จรูปทางการบัญชี					
	- การบริหารต้นทุน					
	- การจัดทำงบการเงิน					
3.	ท่านคิดว่าการพัฒนาความรู้ที่เกี่ยวข้องกับด้านบัญชี วิธีใดที่ท่านสนใจ					
	- การเข้ารับการอบรม สัมมนา					
	- ติดตามข่าวสารจากเอกสารที่เกี่ยวข้องทางการบัญชี					
	- ค้นคว้าทางอินเทอร์เน็ต					
	- การเข้าศึกษาต่อ ในสถาบันการศึกษา					
	- ขอคำปรึกษาจากผู้ทรงคุณวุฒิ					
4.	สาเหตุที่ท่านต้องการพัฒนาความรู้ที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพบัญชี					
	- เพื่อหน้าที่การงานที่สูงขึ้น					
	- เพื่อค่าตอบแทนที่สูงขึ้น					
	- เพื่อให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงของวิชาชีพบัญชี					
	- เพื่อนำไปช่วยผู้บริหารในการดำเนินธุรกิจ					
	- เพื่อพัฒนาความรู้ของตนเอง					
	- เพื่อนำไปประยุกต์ใช้กับงานที่ทำ					

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการพัฒนาความรู้ทางการบัญชี

- 5 หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด
- 4 หมายถึง เห็นด้วยมาก
- 3 หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง
- 2 หมายถึง เห็นด้วยน้อย
- 1 หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุด

ข้อ	คำถาม	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
1.	ท่านคิดว่าในการอบรมท่านประสบปัญหาในด้านต่าง ๆ ต่อไปนี้					
	- ขาดการสนับสนุนจากหน่วยงาน					
	- ค่าใช้จ่ายในการอบรมมีจำนวนมาก					
	- ความไม่พร้อมในเรื่องเวลา					
	- ความไม่สะดวกในการเดินทาง					
	- ไม่ทราบข่าวสารในการเปิดอบรม					
2.	ท่านคิดว่าวิถีใดในการพัฒนาความรู้ที่เกี่ยวข้องกับด้านบัญชีต่อไปนี้ที่ท่านประสบปัญหา					
	- การเข้ารับการอบรม สัมมนา					
	- ติดตามข่าวสารจากเอกสารที่เกี่ยวข้องทางการบัญชี					
	- ค้นคว้าทางอินเทอร์เน็ต					
	- การเข้าศึกษาต่อในสถาบันการศึกษา					
	- ขอคำปรึกษาจากผู้ทรงคุณวุฒิ					
3.	ท่านคิดว่าในการค้นคว้าและติดตามข่าวสารทางการบัญชีท่านประสบปัญหาในด้านต่าง ๆ ต่อไปนี้					
	- ข้อมูลข่าวสารที่ได้รับล่าช้า					
	- ข้อมูลข่าวสารมีจำนวนจำกัด					
	- หน่วยงานไม่การประชาสัมพันธ์					
	- เนื้อหาของข่าวสารที่ได้รับยากต่อการเข้าใจ					
	- การกระจายข้อมูลข่าวสารจากส่วนกลางไม่ทั่วถึง					

ข้อเสนอแนะ หากท่านมีปัญหา ความต้องการ และความคิดเห็นด้านอื่นๆ นอกเหนือจากที่กล่าวข้างต้น (โปรดระบุ)

.....

.....

.....

ภาคผนวก ค
ผลการทดสอบแบบสอบถาม

Reliability

Warnings

The space saver method is used. That is, the covariance matrix is not calculated or used in the analysis.

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	32	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	32	100.0

- a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.937	40

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ – นามสกุล	นางสาวรัตนา บุญชัย
วัน เดือน ปี ที่เกิด	9 มกราคม พ.ศ. 2526
จังหวัดที่เกิด	จังหวัดชัยนาท
ประวัติการศึกษา	บริหารธุรกิจบัณฑิต (การบัญชี) มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา
ตำแหน่งงานปัจจุบัน	นักวิชาการตรวจสอบบัญชี
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์อุทัยธานี จังหวัดอุทัยธานี